

de knotwilg

Ons
werkingsgebied

Jezus en
de koolmees

De knotwilg
als 'soort'

Lichenen
in je tuin

LENTE,
ER BLOEIT IETS MOOIS
TUSSEN DE BOMEN.

Geert De Kockere
www.litenatuurjtjes.net

Editoriaal

3 Lente!

Algemene informatie

4-9 Even voorstellen: Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

12-13 Jezus en de koolmees

Natuur- en Milieunieuwtjes

14 Ichtegem

Dreven bij het Fonteinpad gekapt

14 Oudenburg

Wulpentelling in de Bourgognepolder

14-17 Torhout

Resultaten roofvogeltelling

Geslaagde spaghettiavond

En de 'De Corveleijn 2016' ging naar...

Natuurpunt Torhout valt in de prijzen (1): Groen Torhout

Een zondagse familiewerkdag in het Groenhovebos

Natuurpunt Torhout valt in de prijzen (2): Beweging.net

NP Torhout steunt 'Living on the Edge'

Folkavond met Avalon

Een rare vogel in de tuin

28-30 'de knotwilg' als soort

32-34 Het komgrondegebied van Lampernisse: harmonie tussen natuur,
geschiedenis en vandaag (deel 3)

Plaatselijke bijdragen

NATUURPUNT MANDELSTREKE

36-37 Korstmossen of lichenen in je tuin (deel I)

38-39 Natuurfotograaf Michael Parmentier

NATUURPUNT RUIDENBERG

40-41 De Swal: een idylle in Koekelare

VRIENDEN VAN DE HOGE DIJKEN VZW

42 Nieuws van 'Natuurfotografen Hoge Dijken'

Foto's: Erwin Deraus.

Omslagfoto: Patrick Keirsebilck.

Lente!

Toen ik dinsdag 28 februari 8 kraanvogels trompetterend boven Koekelare zag overtrekken, wist ik het zeker: de lente komt er aan. Terwijl ik dit schrijf, een kleine drie weken later, is het helemaal zover: de eerste wilde bijen zijn druk in de weer bij mijn bijenhotelletje en in de tuin staan de maartse viooltjes en het speenkruid te blinken in de lentezon. En dat tijdens de laatste officiële winterdagen. :-)

Met de nieuwe lente ontwaakt ook bij ons de goesting om weer naar buiten te trekken. Kikkers, padden en salamanders worden links en rechts de straat over geholpen. Fuiken worden opgeknapt om poelen te inventariseren. We gaan op zoek naar bosanemonen, stengelloze sleutelbloemen en andere prachtige voorjaarsbloeiers. En in de weilanden speuren we naar de eerste oranjetipjes op de bleekroze pinksterbloemen.

De komende maanden zal het effect van de schaalvergroting binnen onze vereniging pas echt merkbaar worden. Door het samenvoegen van alle activiteiten van al onze deelverenigingen is er nu nagenoeg elke dag van elk weekend wel iets leuks te doen. Ook de variatie aan activiteiten neemt toe. Zin om akkervogels te tellen, amfibieën te inventariseren, bezwaarschriften op te maken, cursussen te volgen, een facebookpagina te onderhouden, infoavonden bij te wonen, paplaurieren te rooien, planten te determineren, te wandelen, het tijdschrift te etiketteren of gewoon zin in pure ontspanning in de natuur? Het kan allemaal!

Door onze nieuwe structuur kunnen de deelverenigingen van Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen nu ook in een veel grotere vijver vissen: van Oudenburg in het noorden tot Moor-

slede in het zuiden. Benieuwd ook wat dat allemaal teweeg gaat brengen binnen onze vereniging.

Ook onze fondsenwerving krijgt een boost. Zo kreeg de twejaarlijkse folkavond van Natuurpunt Torhout heel wat meer publiciteit en uitstraling. De aankoop van natuur in Groenhovebos kan er alleen maar wel bij varen.

Maar het allerbelangrijkst blijft het samenbrengen van mensen die zich op de een of andere manier willen inzetten voor de bescherming van biodiversiteit, erfgoed, milieukwaliteit en open ruimte in Midden-West-Vlaanderen. In deze harde tijden van angst voor het vreemde en uitsluiting gaan wij radicaal voor wat ons bindt en samen brengt. Al wie in een sfeer van vertrouwen en vriendschap mee wil werken aan een gezond leefmilieu en mooie natuur is meer dan welkom bij ons.

Vrijwilligers zijn de ruggengraat van onze vereniging en we kunnen hen daar niet genoeg voor bedanken. Daarom nog een warme oproep tot iedereen die zich geroepen voelt om de natuur een handje toe te steken: doe met ons mee. We weten dat iedere vogel zingt zoals hij gebekt is, dus vinden we ook voor jou zeker een plekje als vrijwilliger in één van onze deelverenigingen. Rijk wordt je er niet van, maar samen met vrienden werken aan een gezond leefmilieu en mooie natuur is van onschatbare waarde. Neem dus gerust contact op met onze bestuursleden of het secretariaat.

Georges Pollentier, voorzitter,
namens de Raad van Bestuur
van Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen.

Kraanvogels in de vlucht. Foto: Leopold Dewulf.

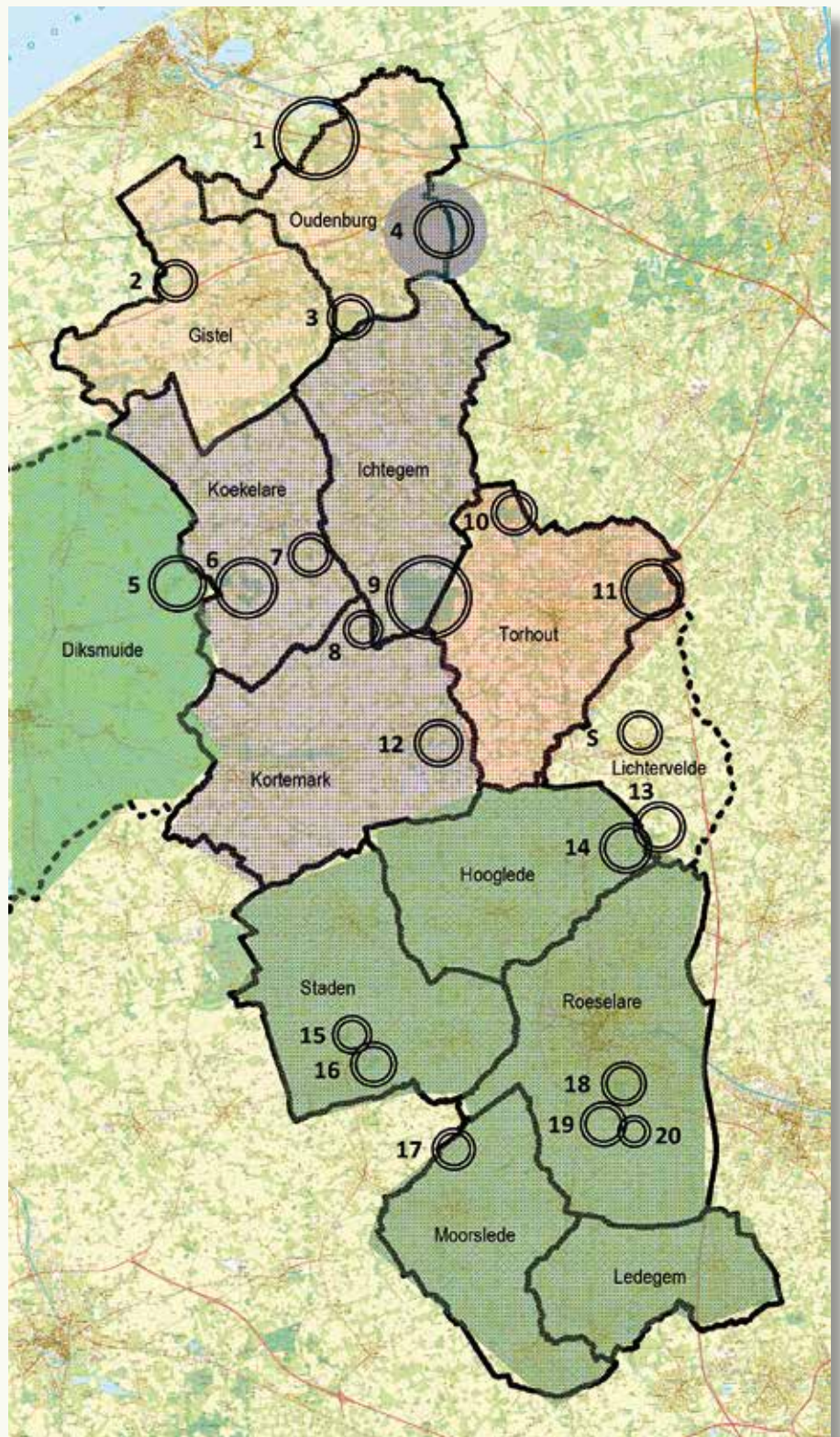
Even voorstellen: Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

Eind 2013 gingen de eerste gesprekken door tussen Natuurpunt Houtland en Natuurpunt Mandelstreek over een eventuele samenwerking. In de loop van 2016 kwam alles plots in een stroomversnelling en op 24 november 2016 keurde de Algemene Vergadering van Natuurpunt Houtland de noodzakelijke statuten- en naamswijziging goed. Sindsdien is de samenwerking een feit.

Onze regionale koepelvereniging, waarvan Natuurpunt Mandelstreek een belangrijke poot is, gaat nu door het leven als 'Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen'. We vertegenwoordigen Natuurpunt in de gemeenten Gistel, Hooghelede, Ichtegem, Koekelare, Kortemark, Ledegem, Moorslede, Oudenburg, Roeselare, Staden en Torhout. Daarnaast is onze partner 'Ruimte' actief in Diksmuide en hebben we om historische en praktische redenen nog een beperkte in Lichtervelde.

Samen tellen NP Gistel Oudenburg, NP Mandelstreek (met de kernen 'De Reiger' en 'Groot-Staden'), NP Ruidenberg, NP Torhout, Ruimte Diksmuide en de Vrienden van de Hoge Dijken met hun werkgroep 'Natuurfotografen Hoge Dijken' meer dan 2.500 leden.

- Natuurpunt Gistel-Oudenburg
- De Vrienden van de Hoge Dijken vzw & Natuurfotografen Hoge Dijken
- Ruimte Diksmuide
- Natuurpunt Ruidenberg
- Natuurpunt Torhout
- Natuurpunt Mandelstreek met de kernen 'De Reiger' (Moorslede) en 'Groot-Staden'

Op de kaart hiernaast vind je ons werkingsgebied en de belangrijkste groengebieden waar wij activiteiten organiseren. Een aantal daarvan zijn eigendom van of in beheer van Natuurpunt, maar de meeste ervan zijn openbare groendomeinen. We durven er voor te wedden dat er maar weinigen al deze gebieden al bezocht hebben. Dus, met de lente voor de deur: je weet wat gedaan!

1. Zwaanhoek

De Zwaanhoek is een oud poldergebied met een grillige structuur. Door ondiepe ontveningen en kleiontginning is er een gevarieerd gebied ontstaan met weilanden, sloten en moerassen.

Je vindt hier waardevolle zilte vegetaties en het hele gebied is van groot belang voor allerlei moeras- en weidevogels.

Op dit ogenblik is ruim de helft van de Zwaanhoek aangekocht door de Natuurpuntafdelingen Gistel-Oudenburg en Middenkust.

Het gebied is niet vrij toegankelijk, maar in de straat 'Zwaanhoek' vind

je een mooie uitkijktoren. Meer info op de website van Natuurpunt.

2. Snipgate

Snipgate is een historisch permanent poldergrasland in Snaaskerke met een heleboel planten die wijzen op een zilte bodem.

Wegens de kwetsbaarheid en de kleine oppervlakte is het niet vrij toegankelijk, maar vanuit de Weidestraat kan je er vele vogels spotten. Meer info op de website van Natuurpunt.

3. Bourgognepolder

De Bourgognepolder bestaat uit drassige hooilanden. De voorbije jaren herstelde Natuurpunt de grachten en werd het waterpeil verhoogd, wat van dit gebied een vogelparadijs maakt.

Wegens de kwetsbaarheid en de kleine oppervlakte is het niet vrij toegankelijk, maar van bij het pompemaal Gistel/Moerdijkvaart (kruispunt Nieuwlandstraat / Vaartdijkstraat) heb je een goed zicht op het gebied. (De foeilelijke serres op de achtergrond moet je er helaas bij

nemen.) Meer info op de website van Natuurpunt.

4. De Hoge Dijken

'De Hoge Dijken', in de volksmond beter gekend als 'Roksempu', is de uitvalsbasis van 'de Vrienden van de Hoge Dijken' en de 'Natuurfotografen Hoge Dijken'.

Deze voormalige zandwinningsput is een waar vogelparadijs en met zijn diversiteit aan planten en dieren biedt hij elk wat wils.

Kom het gebied ontdekken via het wandelpad rond de plas en observeer de vogels vanuit één van de kijkhutten.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

5. Praatbos

Het Praatbos is een gemengd bos, met lork en zomereik als dominante boomsoorten.

In het Praatbos ligt ook een Duitse militaire begraafplaats waar meer dan 25.000 gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog rusten. Hier staan de stenen beelden van het treurende ouderpaar, gemaakt door de Berlijnse kunstenaar Käthe Kollwitz.

Verder vind je er ook een poëziewandelroute.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

6. Koekelarebos met arboretum en heideveldje

Het Koekelarebos is een puzzel van versnipperde stukjes groen van in totaal 70 ha. Naast statige zomereiken van meer dan 200 jaar oud vind je er ook de wereldberoemde Koekelarenden (een snelgroeiende variëteit van de Corsicaanse den).

Verder vind je in het bos ook een prachtige speelzone en een heideveldje dat beheerd wordt door NP Ruidenberg.

Winters zicht op de 'De Hoge Dijken'. Deze voormalige zandwinningsput op de grens van Oudenburg en Jabbeke, nu een vijver van ca. 40 ha, is een ware vogelmagneet. Foto: Freddy Cordy.

Doorkijkje op enkele poelen met waterviolier in het Wijnendalebos in Ichtegem.
Foto: Dirk Anseeuw.

In het arboretum aan de Bovekerkesstraat, de bomentuin, kan je zo'n 140 boomsoorten van over de hele wereld bewonderen.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

Wandelbrochure arboretum te verkrijgen bij het ANB (gratis). Wandelbrochure Koekelarebos te verkrijgen bij de dienst toerisme (€ 3).

7. Swal

Een prachtig hooilandje van 1,56 ha met o.m. grote ratelaar, koekoeksbloem en pinksterbloem, maar de kers op de taart is toch de gevlekte orchis (zie artikel p. xxx)..

Eigendom van de gemeente Koekelare en sinds 25 jaar in beheer bij NP Ruidenberg.

Vrij toegankelijk. Meer info bij Georges Pollentier (zie p. 39).

De Swal ligt ook langs de Koekelareberg Wandelroute. Bij mooi weer heb je van op de 'top' zicht op onze kustlijn en op de West-Vlaamse 'bergen'. Wandelbrochure Koekelareberg Wandelroute te verkrijgen bij de dienst toerisme (€ 3). Meer info op de website van Westtoer.

8. Bossen van Edewalle

De Bossen van Edewalle kennen een geschiedenis van ontbossen en bebossen, maar nu staat er vooral grove den. Die werd aangeplant voor de mijnindustrie.

Van de twee deelgebieden, Edewallebos en Poelkerveld, is enkel het Edewallebos vrij toegankelijk. Je vindt er een prachtige speelzone van 6,8 ha.

Meer info op de website van het ANB.

9. Wijnendalebos

Het ca. 281 ha grote Wijnendalebos is een van de toppers in West-

Vlaanderen. Blikvangers zijn de imposante zomereiken, de weelderige voorjaarsbloeiers en de vele soorten dieren, paddenstoelen en planten die er een plekje vinden.

Zo'n 100 ha is in privéhanden, de rest is eigendom van het ANB. Van deze 181 ha is de helft publiek toegankelijk (met speelzone). De andere helft is een bosreservaat waar de natuur in alle rust zijn gang kan gaan. Meer info op de website van het ANB.

Aan de oostrand van het bos ligt het moerasje (ca. 1.200 m²) van de Stad Torhout, dat wordt beheerd door NP Torhout. Een botanische parel. Meer info bij Roney Debaillie (zie p. 39).

10. d'Aertrycke

Provinciedomein d'Aertrycke is een typisch 19e-eeuws landgoed dat grotendeels in zijn oorspronkelijke vorm bewaard bleef. Het neogotische kasteel ligt in een romantische tuin met een grote vijver, weiden en bossen. Je vindt hier onder meer prachtige oude parkbomen.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van de provincie.

11. Groenhovebos

Vanaf de jaren '70 werden stukken van het Groenhovebos verkaveld en verschenen er weekendverblijven. Toen er plannen opdoken om een recreatievijver te graven ontstond er een actiegroep: de geboorte van NP Torhout.

Sinds 2015 koopt NP Torhout hier percelen aan om het bos in zijn oude glorie te herstellen.

Eigendom van het Bisdom Brugge, de Stad Torhout, Natuurpunt en vele kleinere eigenaars.

Vrij toegankelijk. Meer info bij Bart Van Thuyne (zie p. 39).

12. Krekemeersen

In het verleden waren er in Kortemark herhaaldelijk problemen met waterafvoer en -berging, wat tot wateroverlast leidde.

Daarom heeft het provinciebestuur in samenwerking met de gemeente een wachtbekken ingeplant aan de samenvloeiing van de Grijsperre-, Kasteel- en Spanjaardbeek. Het gebied rond het wachtbekken kreeg een multifunctioneel karakter waarbij waterbeheersing, natuur en recreatie samengaan.

Vrij toegankelijk. Meer info bij de gemeente Kortemark.

13. Huwynsbossen

Dit gebied was eeuwenlang bebost, maar na twee wereldoorlogen bleef er enkel nog een forse houtkant over.

Sinds de jaren '90 wordt hier, dankzij o.m. de acties van pionier Marcel Gevaert van NP Torhout, opnieuw bos aangeplant. Ondertussen is dit 35 ha grote domein een heerlijke plek vol natuurleven.

Je vindt hier een picknickplek, een speelbos en het Margrietepad (2 km), en van op de Gentweg kan je (met een verrekijker) zelfs de kerktorens van Brugge zien.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

14. Ter Kerst

Ter Kerst is een jong bos van 16 ha naast Hoeve Ter Kerst en het Dominiek Savio Instituut in Hoogdele. De eerste aanplantingen dateren van 2001.

In 2009 mochten de jongeren het nieuwe speelbos komen inwijden. Ze kunnen er ravotten in de speelzone met grachten, heuvels, sluipwegen, een grote zandbak en dolo-mietpaden voor rolstoelgebruikers, maar het bos is groot genoeg om er ook te genieten van de rust.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

15. Keuneleute & Polderbos

Deze twee speelbossen liggen langs de Wulfwinkelstraat in Westrozebeke.

De Keuneleute was oorspronkelijk een bosje kastanjarahout met een omlooptijd van tien jaar. De gemeente kocht het bosje van ca 1 ha in 1992 aan.

Het Polderbos is een domein van ca. 6 ha dat bestaat uit gemengd loofhoutbos, omgeven door jonge bosaanplant, bloemrijke hooilanden en struweel, wat het geheel biologisch erg interessant maakt. De paden en de uitkijktoren zijn zeker een verkenning waard.

Vrij toegankelijk. Meer info bij de gemeente Staden.

16. Vijverbos

Het Vijverbos is de grootste bos van Staden. Het bos dankt zijn naam aan de Vijverbeek die door het bosje loopt.

Dit bos is een oud restant van het grote 'Vrijbos van Houthulst'. Het Vijverbos werd bijna volledig vernield tijdens de Eerste Wereldoorlog en in 1930 werd het opnieuw aangeplant.

De Vierkaven in Staden is een jong domein van het ANB. Pas sinds 2011 is het open voor het publiek. In dit 18 ha grote domein vind je een gevarieerd landschap met boomgaarden, gelegde hagen (**), loofhout, naaldbout en weiden. Foto: Piet Desmet.

Tot begin de jaren vijftig werd het gebied beheerd als hakhoutbos. In 1985 bleef het bos, na protest, gespaard van verkaveling en kwam het in handen van de Vlaamse overheid. Nu is het een rustige oase voor de wandelaar.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

17. Vierkaven

In dit 18 ha grote domein van het ANB vind je een gevarieerd landschap met boomgaarden, gelegheden (**), loofhout, naaldhout en weiden.

Het waterleven is er goed vertegenwoordigd dankzij het moeras aan de Roeselaarsebeek en de talrijke poelen. Op een mooie dag kan je er prima vlinders spotten en dankzij de vogelakkertjes kunnen ook patrijs, ringmus en veldleeuwerik er hun kostje bij elkaar scharrelen.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van het ANB.

18. Sterrebos

Provinciaal domein het Sterrebos is een 27 ha groot kasteeldomein. Het

bestaat voor het grootste deel uit bos met aansluitend een 19de eeuwse park in Engelse stijl met hooilanden.

Je vindt er een grote verscheidenheid aan parkbomen. Zo staat er voor het kasteel bijvoorbeeld een plataan van bijna 200 jaar oud. In het hooiland zorgen planten als moerasspirea en pinksterbloem voor kleur.

Vrij toegankelijk. Meer info op de website van de provincie.

19. Bergmolenbos

Het Bergmolenbos is het stadsbos in wording van Roeselare. Met dit project wil de Vlaamse overheid 125 ha groen inrichten ten zuiden van de stad. Geleidelijk worden gronden aangekocht en ingericht als natuur- en bosgebied.

Om hier een waardevol gebied van te maken slaan vier partners de handen in elkaar: het ANB, Natuurpunt, de stad Roeselare en de provincie West-Vlaanderen. Elk beheren ze een deel van dit gebied.

Meer info op de websites van het ANB en de stad Roeselare.

20. De Kleiputten

De Kleiputten maakten deel uit van een kleigroeve en tot 1984 was er hier een steenbakkerij. Later werden de kleiputten grotendeels opgevuld als stortplaats, maar een klein deel bleef gespaard als natuurgebied. Natuurpunt nam dit gebied in beheer en vandaag vind je hier een grote diversiteit aan fauna en flora.

Wegens de kwetsbaarheid en de kleine oppervlakte is het niet vrij toegankelijk. Meer info bij Piet Desmet (zie p. 39).

Wij organiseren regelmatig activiteiten in deze gebieden. Meer info in onze activiteitenkalender.

En wil je meer weten over deze groenpolen? Kijk dan zeker op de websites van het Agentschap voor Natuur en Bos, Natuurpunt en de Provincie West-Vlaanderen. Je vindt er verdere achtergrondinfo over de geschiedenis en natuurwaarden, maar vaak ook wandelkaarten en leuke voorstellen.

En bij de 'S' op de kaart, daar vind je het secretariaat. Alle contactinfo

Het Bergmolenbos is het stadsbos in wording van Roeselare. Ook deze weide werd onlangs nog bebost.

Foto: Piet Desmet.

vind je op p. 39 van deze 'knotwilg'.

Peter Lemmens

(*): Agentschap voor Natuur en Bos

(**) Hagen werden vroeger in de eerste plaats geplant om dieren in de weiden te houden. Gaten in de haag werden dan ook vakkundig opgevuld. Eén van de technieken daarvoor is het 'leggen' van de haag. De verticale stammen van de haagplanten worden op ca. 30-50 cm boven de grond schuin naar beneden ingekapt of-gezaagd tot ze uiteindelijk nog maar met een dun stukje hout vasthangen. De stam wordt dan voorzichtig schuin of zelfs horizontaal neergelegd en goed vastgemaakt. De haag zal op deze ingreep reageren door t.h.v. de zaagsnede en op de gelegde stam nieuwe takken te vormen die verticaal omhoog groeien. Op deze manier wordt het gat in de haag al snel weer volledig opgevuld door levend hout.

Waarom natuurgebieden kopen?

Natuurpunt koopt al jaren biologisch waardevolle terreinen aan om bedreigde en kwetsbare natuur in Vlaanderen te beschermen. En waarom? Omdat iets in eigendom hebben de beste en jammer genoeg soms ook enige manier is om de natuur te beschermen.

Dat bewijst het dossier Essers in Genk. Het transportbedrijf wil een waardevol stuk bos kappen om het bedrijf uit te breiden. Dat bos is eigendom van de overheid en maakt deel uit van het Europese Natura 2000-netwerk. Prima bescherm dus, zou je denken, maar niets is minder waar. Al te vaak wordt, zoals in dit dossier, de bestaande regelgeving aan de kant geschoven voor 'hogere' belangen.

Daarom blijft Natuurpunt waardevolle gebieden aankopen. Maar koken kost geld en natuurgebieden aankopen kost nog meer. Alle giften zijn heel

erg welkom zodat wij verder kunnen bouwen aan robuuste natuur in eigen streek. Storten kan op rekeningnummer BE56.2930.2120.7588 van Natuurpunt Beheer vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met de vermelding 'gift aan' en het projectnummer van jouw keuze: Voor schenkingen vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest.

BOURGOGNEPOLDER – 5554
GROENHOVE – 5580
MANDELSTREKE – 3567
SNIPGATE – 5562
ZWAANHOEK – 5539

defieuwdruk

Millesteenstraat 65
8890 Dadizele
tel. 056 50 93 58
fax 056 50 47 13
defieuwdruk@skynet.be

dh | demonie hout
ALS HOUT VORM KRIJGT ...

T 051/204314 - F 051/244647
E martine@schrijnwerkerij-demonie.be
W www.schrijnwerkerij-demonie.be
Westrozebekestraat 85 b - 8840 Westrozebeke

Uit sympathie
Joost Desmet

Sights Of Nature
Natuurpunt Optiekshop | Brugge
Pieter De Conincklaan 108
8200 BRUGGE
050 31 50 01
www.deputter.be

OFFICIEEL PARTNER

KITE OPTICS

SWAROVSKI
OPTIK

Bynnex

KITE OPTICS
www.kite-optics.be

Koop uw instrument met ledenkorting bij Sights Of Nature , officieel partner en steun zo Natuurpunt

VERREKIJKERS | TELESCOPEN | MICROSCOPEN | ACCESSOIRES

ALGEMENE BOUWONDERNEMING

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - Roeselare
Tel. 051 20 83 41
info@debalerik.be - www.debalerik.be

**NIEUWBOUW - VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHT WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES**

BANDEN VANDEWALLE

**Al meer dan 25 jaar
uw bandenspecialist!**

**Voor alle auto-, vrachtwagen-
& landbouwbanden**

Tel. 051 70 33 68
www.bandenvandewalle.be
Sint-Jansstraat 161 - Staden
Ma-vrij: van 8 tot 12 & 13 tot 18 uur
Zat: van 8 tot 12 uur

Volg ons vanaf nu ook op

**Tuinsappen
Lombarts Calville**

De geperste zaligheid

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1 - 8902 Voormezele (leper)
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Sap van eigen fruit

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

Shanks geeft uw afval weer energie

**Uw partner
in afvalverwerking**

Shanks Vlaanderen nv
Regenbeekstraat 7C - Roeselare
Tel. 051 23 20 11 - Fax 051 23 20 19
www.shanks.be

Bruggestraat 1
8820 Torhout
T 050-23 07 00
F 050-23 07 01

Jezus en de koolmees

De voorbije winter bezocht ik de boeiende tentoonstelling 'Voor God & Geld - Gouden Tijd van de Zuidelijke Nederlanden' in het Gentse Caermersklooster. Daar werd ik getroffen door een 15de-eeuws beschilderd paneeltje met daarop een beeltenis van de Heilige Maria met haar kind. Op zich is dit natuurlijk een weinig verrassend onderwerp voor een laatmiddeleeuws kunstwerk, ware het niet dat de kleine Jezus een koolmees (*Parus major*) in zijn handjes houdt.

Wat wilde de (anonieme) kunstenaar daarmee aantonen? Jammer genoeg bood het onderschrift geen verdere uitleg en ook de catalogus ging niet in op de betekenis van de koolmees. Koolmezen hebben of hadden bij mijn weten geen enkele religieuze connotatie alhoewel we die zelf wel zouden kunnen verzinnen.

Wie leeft er immers niet op als hij op de eerste zonnige voorjaarsdag de herkenbare en krachtige zang van de koolmees hoort? En wie wordt niet vertederd door de aanblik van een ouderpaar dat onophoudelijk zijn hongerig mezenestje voedert of van de acrobatentoeren die de koolmees in zijn 'Vlaams' kostuum (zwarte das op een geel vestje) uithaalt om een paar heerlijke bladluizen van een lange rozenstengel te plukken? Dit bezige vogeltje staat voor blijdschap, verwondering en bewondering.

Maar dacht de middeleeuwer ook zo over de koolmees? Dat de jonge Jezus een vogel in handen houdt, is in de kunstgeschiedenis niet zo ongebruikelijk. Jan Van Eyck beeldt het Kind af met een papegaai, in de 15de eeuw een teken van wijsheid. Vaker nog wordt Hij geschilderd met een goudvink, zoals bij Rafaël of Michelangelo. Volgens sommige kunsthistorici gold de goudvink als een teken van lijden.

En onze koolmees? Die is waarschijnlijk gewoon een kinderspeeltje. Immers, een

vanuit de middeleeuwen tot diep in de 19e eeuw bekend kinderspel was 'vogeltje-aan-een-touwtje'. Kinderen liepen dan buiten met het vliegende speelmaatje, een mus, een vink of een koolmees, dat met een touwtje werd vastgehouden.

In middeleeuwse handschriften zijn afbeeldingen van dit kindervermaak te vinden. Het Mauritshuis in Den Haag bezit een uit ca. 1520-1525 daterend triptiek van de Vlaamse schilder Jan Provoost (1465-1529). Afgebeeld zijn Johannes de Evangelist, Maria Magdalena en op het middelste paneel een Madonna met Jezus in haar armen. Op Jezus' linkerhand zit een koolmees met aan z'n poot een touwtje dat door de rechterhand wordt vastgehouden.

Op van later datum daterende afbeeldingen zien we kinderen die met een vogel aan een lijntje lopen waarbij het touwtje bevestigd is aan een T-vormig stokje. De vogel kon zo getraind worden dat hij na het vliegen op het stokje tot rust kon

komen. Dergelijke vogels werden 'krukvogels' of 'krukkensijsjes' genoemd en er bestond een levendige handel in.

In de schilderijenverzameling van de Britse koningin bevindt zich een portret van Queen Anne (1665-1714) als kind, spelend met een koolmees. Ook de 16de-eeuwse schilder Joachim Beuckelaer laat op zijn bekende overvloedige keukentafelkoolmezen zien, maar dat wijst er dan weer op dat koolmezen toen op het menu van de mens stonden.

Jeroen Bosch, die stierf in 1516 en daarom in 2016 uitgebreid werd herdacht, is misschien wel de meest fascinerende en tegelijk de meest mysterieuze schilder uit de rijke kunsttraditie der Nederlanden. Op twee van de nog geen twintig werken die met zekerheid aan hem kunnen toegeschreven worden, staat een koolmees.

Op het middenpaneel van de beroemde 'Tuin der Lusten', treffen we een fameus rijtje vogels aan, in een innig samenzijn

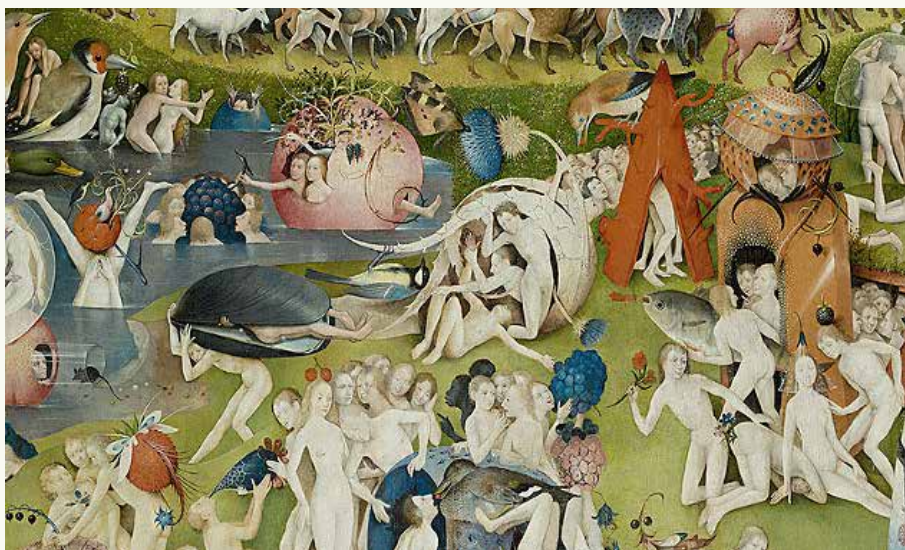

Ook op dit schilderij draagt Jezus een koolmees. Het touwtje houdt Hij vast met zijn rechterhand.
Afbeelding: www.mauritshuis.nl (Jan Provoost, Drieluik met Maria met kind, Johannes de Evangelist en Maria Magdalena, ca. 1520 – 1525.)

met dolgelukkige en dolverliefde mensen. Van links naar rechts zijn te onderscheiden: hop, ijsvogel, groene specht, roodborst, putter, wilde eend, bosuil, lepelaar, kleine zilverreiger en ooievaar, en daarvan gescheiden, vinden we nog Vlaamse gaai en koolmees. De betekenis is volstrekt onduidelijk.

In een ander, kleiner werk, 'De Verloren Zoon', zien we in de boom achter de centrale figuur een steenuil die op een koolmees loert: de wankele zwakheid wordt belaagd door de verlokkingen van het nachtleven. De mees was in de zestiende eeuw het zinnebeeld van iets 'dat licht te verschalken is'. De uil moet men beschouwen als een symbool van het kwade, het boze. Bosch bedoelt met de beide vogels dat de verloren zoon een gemakkelijke prooi is van het kwaad, dat hij makkelijk valt voor de zonde. Bosch zag de koolmees echter niet enkel als een weerloos slachtoffer.

Het woord 'plakker' stond toen zowel voor koolmees als voor iemand die gewoon is lang in herbergen te zitten, zeg maar een kroegloper. Het is welhaast zeker dat Bosch ook die betekenis in gedachten had, want de kroeg is nadrukkelijk in het werk aanwezig. De verloren zoon is arm geworden door zijn drankzucht. Het is nu lente en aan het einde van de tuin weerklinkt plots de zang van een koolmees. Dit brengt mij terug van de symboliek naar de werkelijkheid en van

Detail van het middenpaneel van de 'Tuin der lusten' van Jheronimus Bosch. Zoek de koolmees! Afbeelding: <https://tuinderlusten-jheronimusbosch.ntr.nl/>

het verleden naar het heden. Ik ga mijn raam open laten staan zodat ik verder kan genieten van zijn gezelschap, maar dan zonder touwtje.

En wil je meer weten over de koolmees zelf? Neem dan zeker een kijkje op www.natuurpunt.be/Koolmees

Johan Strobbe

STOF op ZOLDER

*modestoffen · biologische stoffen
fournituren · breiwool
patronen · workshops*

MEER DAN 2000 STOFJES!

OPEN: maandag tot vrijdag: 14 - 18u
dinsdag en donderdag: 14 - 22u
zaterdag: 10 - 12u en 14 - 18u
geen avondopeningen tijdens schoolvakanties

lepersestraat 199 in Roeselare
www.stofopzolder.be

PROEF EENS VAN EERLIJKE HANDEL

So fair, so good

Oneerlijke
HANDELSREGELS geven
kleinschalige producenten in
het Zuiden geen kansen op de
internationale markt. Laat zien
dat jij het anders wil: **KIES
VOOR EERLIJK.**

ECOLOGISCHE TEELT
is hét antwoord van
kleinschalige boeren
in het Zuiden op
landbouw die energie
en water verslindt.

OXFAM
Wereldwinkels
Gistel: Kerkstraat 5
Lichtervelde: Marktstraat 26
Staden: Bruggestraat 24
Roeselare: Noordstraat 156
Torhout: Hofstraat 9
www.oxfamwereldwinkels.be

Natuur- & milieunieuwtjes

ICHTEGEM

Dreven bij het Fonteinpad gekapt

De populieren langs voetweg 21 in Ichtegem, beter gekend als het Fonteinpad, werden gekapt. Ook het aanpalende stuk beukendreef werd gekapt. De aanwezige eiken werden gespaard. Zij zullen, samen met de nieuw aan te planten dreefeiken, samen de nieuwe dreefbomen

vormen. Wij rekenen er op dat het Agentschap Onroerend Erfgoed een oogje in het zeil houdt, zodat ook de komende generaties van dit prachtige beschermde landschap kunnen genieten.

De bekende populier langs het aloude Fonteinpad worden vervangen door eiken. Foto: Peter Lemmens

OUDENBURG

Wulpentelling in de Bourgognepolder

Zaterdag 21 januari werd naar jaarlijkse gewoonte een gecoördineerde telling georganiseerd van de aantallen wulpen op hun winterse slaapplaatsen. Op Vlaams niveau wordt deze telling door lokale vogelaars uitgevoerd op vraag van het Instituut voor Natuur en Bos (INBO). In onze hoek van het land gebeurt dat al de hele 21e eeuw door medewerkers van Mergus en van de vogelwerkgroep Middenkust.

Drie tellers trokken naar de Bourgognepolder, op de grens van Gistel, Ichtegem en Oudenburg. Ze konden alleen maar vaststellen dat de wulpen niet in het gebied van Natuurpunt zaten, maar op een historisch permanent grasland en op een akker wat verderop. 241 wulpen kwamen er slapen. Dat is opnieuw erg weinig voor dit gebied. Vroegere winters werden er meer dan dubbel zoveel, tot meer dan 1.100 wulpen geteld, maar sinds het nabije serrebedrijf uitbreidde, daalde het aantal overnachtende wulpen spectaculair. Als je kijkt naar de totale regio (Midden-

en Oostkust) werden er in totaal 3.982 wulpen geteld op 10 slaapplaatsen. Al bij al toont de huidige wintertelling dus een redelijk normaal aantal, weliswaar boven het gemiddelde, maar zeker geen record (dat ligt op 6205 in 2011). In volgorde van belangrijkheid waren de slaapplaatsen dit jaar: de voorhaven van Zeebrugge met 825 ex., gevolgd door de achterhaven van Zeebrugge met 781 ex. en pas daarna de traditioneel grootste, de Uitkerkse Polders, met 634 ex. Deze drie gebieden zijn samen verantwoordelijk voor 56% van het totaal.

TORHOUT

Resultaten roofvogeltelling

Van vrijdag 6 tot maandag 9 januari ging de jaarlijkse roofvogeltelling door. Natuurwerkgroep Torhout trok er op uit om op zo veel mogelijk plaatsen in Torhout de roofvogels te tellen. Vooral vrijdag waren de omstandigheden ideaal, met 's ochtends lichte vriestemperaturen en windstil en zonnig weer.

Eindresultaat: 34 buizerds, 9 sperwers, 9 torenvalken, 1 blauwe kiekendief, 1 adulte slechtvalk en 1 smelleken. De prijs van de meest vreemde natuurwaarneming gaat misschien toch best naar dat kleine hangbuikvarken dat we spotten in de omgeving van het oprijt van de E 403.

Ivan en Barry speuren de horizon af, op zoek naar roofvogels.

Foto: Karel Gaemerynck.

Geslaagde spaghettiavond

Zaterdag 19 januari organiseerde NP Torhout zijn eerste spaghettiavond ten voordele van het aankoopproject in het Groenhovebos. Met 170 inschrijvingen en een netto opbrengst van € 1.864,82 zijn we erg blij. We willen graag Huize Tordale bedanken voor het gebruik van de zaal en voor de hulp die we kregen bij het versnijden van de groentjes en het versieren van de zaal. Onze sponsor Origin'O Torhout zijn we bijzonder dankbaar voor het gratis aanleveren van groentjes en alle andere ingrediënten zodat ons kookteam de lekkerste biosaus van de verre omtrek kon bereiden. En een woord van dank aan alle vrijwilligers die op deze avond een handje toestaken. Wil je volgend jaar graag mee in de potten roeren of aan iets anders helpen? Neem dan contact op met Geert Carette (geert.carette@skynet.be of 0484/183.761). De natuur zal je dankbaar zijn!

En de 'De Corveleijn 2016' ging naar...

Een mooi intermezzo tijdens de spaghettiavond, zo tussen de spaghetti en de heerlijke desserttafel door, was de verkiezing van 'De Corveleijn'. Dat is de wisseltrofee (een vogelgids, kunstzinnig gekapt uit witsteen door beeldhouwer en natuurgids Patrick Corveleijn) die Natuur.werkgroep Torhout sinds 2013 toekent aan de persoon die het voorbije jaar de meest bijzondere natuurwaarneming deed in Torhout of één van de aangrenzende (deel)gemeenten.

Dit jaar ging de prijs naar Dirk Anseeuw, die in het vroege voorjaar van 2016 twee overwinterende velduilen ontdekte op de Ruidenberg (de zuidwestelijke uitloper van het Plateau van Wijnendale, op de grens van Ichtegem, Koekelare en Kortemark).

De velduil is een zeldzaam beestje en staat op de Rode Lijst. In Vlaanderen zijn er niet elk jaar broedparen, maar er overwinteren elk jaar wel een aantal vogels bij ons. In onze streek worden niet zo vaak velduilen gezien. Daarvoor moet je meestal naar bv. de Handzamevallei, het komgrondengebied van Lampernisse of de Waleweiden: grote, open en weinig

Boven: de 1^e spaghettiavond van NP Torhout was een ongelooflijk succes. We hoopten op 50 deelnemers, maar na 170 inschrijvingen zat de zaal echt wel helemaal vol.

Foto: Jozef Germonprez.

Onder: Dirk Anseeuw (r) ontvangt 'De Corveleijn' uit handen van Geert Carette (l), de voorzitter van Natuur.werkgroep Torhout. Foto: Johan De Smet.

ontsloten gebieden die vrijwel uitsluitend bestaan uit historisch permanente poldergraslanden.

Kenny Hessel eindigde op de tweede plaats met de pestvogel die hij op 11 november 2016 in Torhout spotte. Ook het brons was voor Kenny, omdat hij op 22

juni 2016 een roepende woudaap ontdekte in het Kortemarkse bufferbekken. Deze kleine reigerachtige is een schaarse broedvogel in West-Vlaanderen en het is de eerste keer dat we een roepend mannetje ontdekken in onze regio. Helaas is er (voor zover we weten) geen vrouwtje op af gekomen.

Natuurpunt Torhout valt in de prijzen (1): Groen Torhout

Groen Torhout organiseerde op zaterdag 4 februari de eerste 'Groen Quiz', een schitterend initiatief, waarvan de opbrengst naar het aankoopproject van Natuurpunt in Groenhove ging. Zo mocht NP Torhout op zondag 12 februari een mooie cheque ter waarde van € 500,00 ontvangen. Een dikke dankjewel daarvoor. Dat is een hele mooie steun voor ons aankoopproject en voor Natuurpunt als middenveldorganisatie. En door alle aandacht voor meer natuur in de buurt zal dit hopelijk een belangrijk agendapunt worden wanneer de gemeenteraadsverkiezingen zich aandienen.

NP Torhout viel de voorbije maanden 2 keer in de prijzen. Op 12 februari kregen we € 500 steun van Groen Torhout voor onze aankoopproject in Groenhove. En op 12 maart kregen we van Beweging.net Torhout 'Het Torhouts Trekpaard', een prijs voor de meest verdienstelijke vereniging, uit handen van minister Crevits.

Foto boven: Groen Torhout.
Foto onder: Jozef Germonprez.

Een zondagse familiewerkdag in het Groenhovebos

Zondag 26 februari trok NP Torhout het Groenhovebos in voor een stevige fitnessoefening. Een tiental supergemotiveerde kandidaten kwam opdagen om er een voormiddagje in te vliegen tijdens deze familiewerkdag. Voor een zondagse

ochtend werd het een stevige workout: beheerwerk is werken aan een gezonde geest, een gezond lichaam en een gezonde omgeving.

Na een ontspannende en rustige opwarming op het heideveldje, waar de laatste maaisels van ons sinusbeheer werden verwijderd, doken we het bos in voor het échte werk. Geen paplaurier of rododendron kon op tegen onze vereende krachten. Soms bundelden we met z'n zessen de krachten om dit hardnekkige struikgewas met de blote hand te verwijderen. Anderen, die het liever op eigen tempo deden, verzamelden de losgekomen struiken. Verbazingwekkend hoeveel werk je

op korte tijd kan verzetten door samen te werken!

Door deze ontsnapte tuinstruiken te verwijderen, maken we plaats voor de planten die hier echt horen te groeien. Zo vinden insecten, paddenstoelen, vlinders, vogels, zoogdieren en zo veel meer levende wezens weer een thuis in dit oude bos.

Tegen twaalf uur scheurde iedereen van de gezonde honger en trakteerde Origin'O Torhout ons op overheerlijke boterhammen en lekkere drankjes. Een mooie afsluiter! Iedereen was het erover eens: het doet deugd, het is gezond en ontspannend om je op een zondagochtend in te

Na enkele uren paplaurieren en rododendrons rooien – met de blote hand – waren de boterhammen en drankjes meer dan welkom. Een deugddoende, gezonde en ontspannende manier om je zondagochtend door te brengen. Foto's: Jozef Gemonprez.

zetten voor de natuur. Al die zweetdruppels zijn als parels in de welriekende bosgrond gezaaid. Zaadjes die plantjes worden en die bijdragen aan een schonere natuur bij ons in de buurt.

Zin om eens mee te komen helpen? Zondag 29 mei organiseren we de volgende familiewerkdag. Meer info op de activiteitenpagina's midden deze 'knotwilg'. Wil je graag tijdens de week eens aan de slag met de beheerploeg? Dat kan ook. Neem dan contact op met Roney Debaillie (0484/481.547).

Natuurpunt Torhout valt in de prijzen (2): Beweging.net

Niet alleen door Groen werd onze werking opgemerkt en ondersteund. Het is een jaarlijkse traditie dat Beweging.net Torhout de vrijwilligers dankt voor hun inzet. Daarom organiseerden zij zondag 12 maart, als afsluiter van de 'Week van de Vrijwilliger', opnieuw een gezellig ontbijt voor hun vrijwilligers.

Tijdens deze ontmoeting overhandigde Vlaams minister Hilde Crevits de jaarlijkse prijs 'Het Torhouts Trekpaard', bedoeld voor meest verdienstelijke vrijwilliger in onze regio, aan het bestuur van NP Torhout. Minister Crevits sprak lovende woorden over onze inzet om percelen in Groenhovebos aan te kopen, op te waarderen en open te stellen voor het publiek.

Wij vinden het een heel mooi gebaar dat de inzet van onze vrijwilligers voor betere natuur in en rond Torhout erkend wordt. Wij hopen dat onze inspanningen, vooral voor het Groenhovebos, steeds beter gedragen zullen worden door de bevolking en het stadsbestuur van Torhout.

De trofee, een trekpaard in keramiek, werd gemaakt door Franky Delaere van atelier 'De Beelderij' van Huize Tordale.

NP Torhout steunt 'Living on the Edge'

Eind vorig jaar nam NP Torhout voor de eerste keer deel aan de sociale kerstmarkt van Torhout. Gageleer, glühwein en zelfgebakken cake gingen vlotjes over de toog, zodat we flink wat geld konden ophalen voor het project 'Living on the Edge'.

'Living on the Edge' is een project van BirdLife International in de Sahel in Afrika, waar meer dan twee miljard trekvogels jaarlijks vele maanden moeten zien te overleven. BirdLife zet er lokale projecten op die de focus leggen op mens en natuur. De bedoeling is de natuur en de vogels op zo'n manier te beschermen dat ook de mensen er beter van worden. (Meer info op internet via de zoektermen 'Living on the Edge' en 'Natuurpunt' of 'BirdLife').

Vrijdag 17 maart organiseerde het stadsbestuur en persmoment over alle projecten die gesteund worden door de sociale kerstmarkt, en NP Torhout kon een cheque van € 610,00 aan het project overmaken.

Folkavond met Avalon

Om de twee jaar een folkoptreden organiseren, zo omstreeks Saint Patrick's Day: moet kunnen, vinden ze bij NP Torhout. Na 'She' en 'Korrigan' in 2015 engageerden Danny, Geert, Johan en Wim, oude rotten in het vak, de zeskoppige groep 'Avalon' uit Diksmuide. Die kwamen langs op zaterdag 18 maart en werden door Barrie op zijn eigen onnavolgbare wijze aangekondigd.

Drie meiden (een violiste, tevens bedreven op keyboard, en twee ranke zangeressen) en drie jongens (respectievelijk op basgitaar, gitaar en achter het drumstel) lieten het talrijk opgekomen publiek alle hoeken van de Wijnendaalse parochiezaal zien. Ze speelden covers uit Ierland en ook eigen werk, dat allemaal heel dansbaar bleek.

Om de aanwezigen in Ierse sferen te brengen hadden ze geen Guinness nodig, want dat was er op deze dertiende folkavond helaas niet. Wat er wel was werd kundig aan de man gebracht door de bestuursleden van NP Torhout en hun echtgenotes, die het werk zowel achter de bar als in de zaal duidelijk in de vingers hadden.

En naar ik uit de samenzweerderige blikken tussen Ivan, die de drankkaarten verkocht, en penningmeester Roos mocht afleiden, heeft ook het reservatenfonds van NP Torhout deze avond niet slecht geboerd.

Een rare vogel in de tuin

Tijdens het Grote Vogelweekend op 28 en 29 januari telden 26.086 tellers in totaal 508.636 vogels. Een record. Meestal gaat het dan om de gewone soorten: tuinvogels die dagelijks gezien worden. Maar altijd zitten er daar ook enkele bijzondere gasten tussen.

In de weken na de tuinvogeltelling zagen Rudi Verbeke en Gerda Casier regelmatig een rare vogel in hun tuin, eentje die niet standaard op de applicaties en formulieren met tuinvogels staat: een witkopstaartmees (*Aegithalos Caudatus Caudatus*). Dat is een ondersoort van de staartmees die voorkomt in Scandinavië, Oostelijk-Europa, Rusland en verder tot in China en Japan. Altijd leuk, zo'n 'zeer zeldzame wintergast' op je voederplek!

Als je de vogels voedert in je tuin, kom je ook al eens een héél bijzonder beestje tegen, zoals deze witkopstaartmees. Foto: Rudi Verbeke

ALGEMENE BOUWONDERNEMING

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - Roeselare
Tel. 051 20 83 41
info@debalerik.be - www.debalerik.be

**NIEUWBOUW - VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHT WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES**

Shanks geeft uw afval weer energie

**Uw partner
in afvalverwerking**

Shanks Vlaanderen nv
Regenbeekstraat 7C - Roeselare
Tel. 051 23 20 11 - Fax 051 23 20 19
www.shanks.be

BANDEN VANDEWALLE

***Al meer dan 25 jaar
uw bandenspecialist!***

***Voor alle auto-, vrachtwagen-
& landbouwbanden***

Tel. 051 70 33 68
www.bandenvandewalle.be
Sint-Jansstraat 161 - Staden
Ma-vrij: van 8 tot 12 & 13 tot 18 uur
Zat: van 8 tot 12 uur

Volg ons vanaf nu ook op

**Tuinsappen
Lombarts Calville**

De geperste zaligheid

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (leper)
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Sap van eigen fruit

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

Bruggestraat 1
8820 Torhout
T 050-23 07 00
F 050-23 07 01

activiteitenkalender

Weidevogels in de Bourgognepolder & Snipgate Oudenburg & Gistel

• Zondag 16 april om 9.00 u. (12.00 u.)

We gaan kijken naar de vogels in onze Natuurpuntgebieden. Broeden de grutto's er weer en met hoeveel zijn ze dit jaar? Waar zijn die zilverreigers? Zit die buizerd daar nog? En hoe is het met die scholeksters en dat koppeltje tureluren? Dat komen we deze voor-middag ongetwijfeld te weten!

Afspraak bij het pompemaal Gistel/Moerdijkvaart (kruispunt Nieuwlandstraat/Vaardijkstraat in Gistel). Doe warme kledij aan en breng een telescoop of verrekijker mee. Meer info bij Koenraad Blontrock (059/250.697).

Organisatie: NP GISTEL-oudenburg i.s.m. VRIENDEN v/d HOGE DIJKEN

Lentewandeling in 'De Kleiputten' Roeselare

• Zondag 16 april om 10.00 u. (11.30 u.)

In volle vogeltrek is er hier steeds iets te beleven. Pas aangekomen zwaluwen zoeken beschutting in de rietvelden. De laaggelegen waterpartijen bieden hen ook bij slecht weer een gedekte tafel. Voor heel wat blijvers is het broedseizoen ondertussen aangebroken. Ontdek hinnikende dodazaizen of driftige meerkoeten die met hun machogedrag rivalen op afstand proberen te houden. En dan zwijgen we nog over de jubelende lentezangen van tijftjaf en zwartkop of het groenekikkerkoor. De gids laat je nog veel meer zien en horen. Daarbij doen we ook een stukje van het Bergmolenbos aan.

Afspraak op de parking van de kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Meer info bij Ivo Vandenberghe (051/225.690).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Voorjaarsbloeiërs in Groenhove Torhout

• Maandag 17 april om 10.00 u. (11.30 u.)

In de vroege lente, vóór de bomen in blad staan, vechten

de voorjaarsbloeiërs voor elke zonnestraal. Wandel met ons mee langs de mooiste plekjes en ontdek de bloemenpracht van deze eerste bloeiërs. Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Meer info bij Xavier Dirix (0488/811.245) of facebookpagina van Natuurpunt Torhout. Organisatie: NPTORHOUT

Plantenruilbeurs & repair-café Roeselare

• Zaterdag 22 april om 13.30 u. (17.00 u.)

Om de afvalberg te verminderen brengen we iedereen samen die wil ruilen of kapotte spullen wil herstellen. Daarvoor bundelen we onze krachten met 3 verenigingen.

Zoals gewoonlijk kan je boompjes, natuur- en plantenboeken, stekjes, tuinmateriaal, vaste planten, zaden en nog veel meer meebrengen om te ruilen. En als je zelf niets te veel hebt is dit ook geen probleem.

Daarnaast is dit ook een bijeenkomst waar mensen (samen) spullen herstellen. Herstellers, kennis en materiaal zijn aanwezig. Jij brengt gewoon je kapotte voorwerp mee. En dat kan van alles zijn: elektrische apparaten (zoals een computer, koffiemachine of radio), kleding (om bijvoorbeeld een nieuwe rits in te steken), een lekke fietsband of fietsbel die het niet meer doet... Je kan het zo gek niet bedenken. En voel je je geroepen als reparateur? Geef dan even een seintje.

Uiteraard wordt het weer een gezellige bijeenkomst! Iedereen is welkom voor een babbel of een drankje en een stukje zelfgebakken taart. Voor wat sfeerbeelden kan je kijken op facebook bij 'Repair Café Roeselare'. Afspraak in school De Hagewinde, Vikingstraat 37 in Roeselare. Gratis toegang. Meer info bij Marleen Deforche (0486/461.202).

Organisatie: Velt Roeselare i.s.m. Lets Roeselare & NP MANDELSTREKE

Planteninventarisatie bufferbekken Staden

• Vrijdag 28 april 19.00 u. (21.00 u.)

Het bufferbekken in de Veldstraat werd nog geen 2 jaar geleden aangelegd, maar zelfs nu is al duidelijk dat zich hier een grote natuurwaarde kan ontwikkelen. We zijn dan ook van plan om dit gebied verder op te volgen.

Vanavond gaan we kijken wat er groeit en bloeit. Breng plantengids, fototoestel en eventueel een loep mee. Een insectengids of verrekijker kan ook van pas komen. Afspraak in de Veldstraat bij het kruispunt met de Spanjestraat in Oostnieuwkerke. Meer info bij Ivan Bruneel (0496/365.628).

Organisatie: NP GROOT-STADEN

Poelenwandeling Staden

• Zaterdag 29 april om 13.30 u. (16.00 u.)

Rond Vijfwegen liggen verschillende waardevolle poelen waarvan het de moeite is om het waterleven te inventariseren. Wanneer zag je nog eens een stekelbaarsje? Ken je de zeldzame vinpootsalamander? En hoe is het gesteld met je kennis van waterinsecten? Afspraak bij het stationsgebouw van Vijfwegen, Ontmijnersstraat 1 in Westrozebeke. Meer info bij Ivan Bruneel (0496/365.628).

Organisatie: NP GROOT-STADEN i.s.m. SLS 't West-Vlaamse Hart

Op bezoek bij de imker Moorslede

• Zaterdag 29 april om 14.00 u. (15.30 u.)

We gaan op bezoek bij Peter Vercruysse, die als hobby bijen houdt. Hij neemt ons mee naar de wondere wereld van die prachtige diertjes die ongelooflijk belangrijk werk verrichten in de natuur en ons gezonde en heerlijke honing schenken. Afspraak bij Peter Vercruysse, Procureurstraat 32 in Moorslede. Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213).

Organisatie: NP DE REIGER

activiteitenkalender

Campagne 'Natuur in Mij' 2017 Regio Brugge-Houtland • Van maandag 1 t.e.m. zondag 28 mei

Tijdens de maand mei zet het Regionaal Landschap Houtland met 10 wandelingen, een fietstocht en een grote gezins-happening de natuur in het Houtland in de kijker. Wie graag in de natuur vertoeft, kan op een aangename en laagdrempelige manier kennis maken met plaatselijke natuurgebieden. Vaak zijn dit gebieden waar je anders niet in kan.

Als je bovendien deelneemt aan twee of meer activiteiten krijg je een bon van 10 euro voor de aankoop van hoeveproducten uit de streek. Vraag je brochure en deelnamekaart aan door je naam en adres te mailen naar rlhoutland@west-vlaanderen.be. Meer info op de website www.rlhoutland.be, telefonisch op 050/407.021

of in 'De Groene Flits' van mei.

Organisatie: Regionaal Landschap Houtland
i.s.m. vele partners

Vroegmorgenwandeling met ontbijt

Gistel

• Maandag 1 mei om 5.00 u.
(8.30 u.)

Zin in een vroegmorgenwandeling? Onze zangvogels verwelkomen jou met een spetterend concert. Daarvoor moet je zelfs niet noodzakelijk het bos in. Ook in onze bebouwde kommen zijn heel wat getalenteerde muzikanten te horen. Afspraak om 5.00 u. aan de parking van begraafplaats 'De Warande' in de Galgestraat in Gistel.

We sluiten onze wandeling af met een uitgebreid maar vooral gezellig ontbijt. De wandeling is gratis; het ontbijt kost je 5 euro, ter plaatse te betalen. We willen je wel vragen om vóór 28 april

in te schrijven bij Koenraad Blontrock (059/250.697).

Organisatie: NP GISTEL-oudenburg & Vrienden v/d HOGE DIJKEN vzw

Start cursus 'Natuurverkenner Ruidenberg'

Koekelare

• Dinsdag 2 mei om 19.00 u.
(22.00 u.)

Zoek je echte natuurbeleving? Wil je basiskennis over de natuur opdoen? Volg dan de cursus Natuurverkenner.

Tijdens deze basiscursus dompelen we je in 4 lessen

en 6 excursies onder in de natuur in jouw buurt, maak je kennis met prachtige natuurgebieden en de lokale werking van Natuurpunt.

De theorielessen gaan door in 'Huis Proot', Noordomstraat 2 in 8680 Koekelare op de dinsdagen 2/5, 9/5, 30/5 en 6/6 van 19 u. tot 22 u. De excursies gaan door in Koekelare en omgeving op de zaterdagen 6/5, 13/5, 20/5, 3/6, 10/6 en 17/6 van 9 u. tot 12 u.

Het inschrijvingsgeld bedraagt € 44 voor leden van Natuurpunt en € 60 voor niet-leden. Over te schrijven naar rekening BE15.7360.0222.7630 van Natuurpunt CVN met vermelding 'Natuurverkenner Ruidenberg' + je naam en telefoonnummer.

Meer info bij Anke Desender van Natuurpunt CVN (050/825.726 of anke.desender@cvn.natuurpunt.be).

Organisatie: NP RUIDENBERG i.s.m. NP CVN

WORD NATUURVERKENNER BIJ NATUURPUNT RUIDENBERG

Zoek je echte natuurbeleving? Wil je basiskennis over de natuur opdoen? Volg dan de cursus Natuurverkenner. Tijdens de cursus dompelen we je onder in de natuur in jouw buurt, maak je kennis met prachtige natuurgebieden en de lokale werking van Natuurpunt.

Start op
2/5

ONTDEK IN 4 LESSEN EN 6 EXCURSIES

DE NATUUR IN EN ROND ICHTEGEM, KOEKELARE
EN KORTEMARK.

De THEORIELESSEN vinden plaats in 'Huis Proot', Noordomstraat 2 in Koekelare op dinsdagen **2/5, 9/5, 30/5 en 6/6** van **19u tot 22u**.

De EXCURSIES gaan door in de omgeving op zaterdagen **6/5, 13/5, 20/5, 3/6, 10/6 en 17/6** van **9u tot 12u**.

MEER INFO & INSCHRIJVEN bij Anke Desender van Natuurpunt CVN,
050-82 57 26 of anke.desender@cvn.natuurpunt.be of op
www.natuurpunt.be/natuurpunt-ruidenberg

Infosessie

'schenkingen en legaten'

Koekelare

• Donderdag 4 mei om 15.00 u
(16.30 u.) & 19.00 u. (20.30 u.)

Door een testament op te maken, kan je jouw nalatenschap geven aan een goed doel zoals Natuurpunt. Met die inkomsten kan Natuurpunt nog meer natuur beschermen.

Er bestaan verschillende formules. Ken je bijvoorbeeld het duolegaat? Een manier om iets na te laten aan het goede doel zonder je erfgenamen (familie of vrienden) ook maar iets te

activiteitenkalender

kort te doen. Zij erven immers belastingvrij en moeten geen torenhoge successierechten betalen.

Meer info op de aankondiging hiernaast.

Organisatie: NP RUIDENBERG

Wandeling in de Swal

Koekelare

• Zondag 7 mei om 10.30 u.
(12.00 u.)

Zie artikel p. 40-41.

Organisatie: NP RUIDENBERG

Avondwandeling in provinciedomein de Kemmelberg

Heuvelland

• Vrijdag 12 mei om 19.00 u.
(carpoolen) of 19.45 u. (ter plekke)
(21.30 u.)

In 1995 kocht de provincie West-Vlaanderen 22 ha bos aan op de Kemmelberg; de start van provinciedomein de Kemmelberg. Sindsdien werden er nog 135

ha gronden rond de Kemmelberg aangekocht om de natuur- en landschapswaarde van het hoogste punt van West-Vlaanderen te vergroten.

Vele kilometers hagen en tientallen hectaren inheems bos werden aangeplant. Bestaande voetwegen werden in ere hersteld en nieuwe wandelpaden werden gecreëerd. Vanaf deze wandelpaden kun je genieten van prachtige vergezichten op West- en Frans-Vlaanderen.

We passeren langs hoogstamboomgaarden, bloeiende hooilanden en wijngaarden. Onderweg bezoeken we ook het Warandepark. In dit kasteelpark in Engelse landschapsstijl kleuren de bossen in mei paars door de duizenden wilde hyacinten.

Afspraak om 19.00 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling of om 19.45 u. aan de St.-Laurentiuskerk van Kemmel (St.-Laurentiusplein). Stevige wandelschoenen zijn vereist. Meer info

bij Wim Marichal (0476/307.762).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Wandeling in 'De Vierkaven'

Moorslede

• Zaterdag 13 mei om 14.00 u.
(15.30 u.)

In dit 18 hectare grote domein van het Agentschap voor Natuur en Bos vind je een gevarieerd landschap met boomgaarden, gelegde hagen, loofhout, naaldhout en weiden. Het waterleven is er goed vertegenwoordigd dankzij het moeras aan de Roeselaarsebeek en de talrijke poelen. Op een mooie dag kan je er prima vlinders spotten en dankzij de vogelakertjes kunnen ook patrijs, ringmus en veldleeuwrik er hun kostje bij elkaar scharrelen.

Afspraak op de parking van het domein in de Nettingstraat in Moorslede, vlak bij het kruispunt met de Vagevuurstraat. Doe wandelschoenen aan en breng eventueel een fototoestel of verrekijker mee. Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213)

Organisatie: NP DE REIGER i.s.m. Dienstencentrum Patria

Ochtendwandeling in het Polderbos met (h)eerlijk ontbijt

Staden

• Zondag 14 mei om 4.45 u.
(7.30 u.)

We spreken weer af bij zonsopgang om samen te genieten van het ochtendlijke vogelconcert. Dit jaar wandelen we in en rond het Polderbos in Westrozebeke. En wie vroeg opstaat verdient natuurlijk een uitgebreid en (h)eerlijk Oxfamontbijt. Afspraak om 4.45 u. het Oud Gemeentehuis, Dorpsstraat 42 in Westrozebeke. Wandeling en ontbijt kosten € 8. Inschrijven verplicht op westvlaamsehart@west-vlaanderen.be of 051/275.550.

Organisatie: NP GROOT-STADEN i.s.m. gemeente Staden & SLS 't West-Vlaamse Hart

Avondwandeling in de Swal

Koekelare

• Vrijdag 19 mei om 18.20 u.
(carpooling) of 19.00 u.
(ter plekke) (20.30 u.)

Afspraak om 18.20 u. op de parking bij het kruispunt

Donderdag
4/5

NATUURPUNT UW ERFGENAAM?

Wie geen kinderen heeft en wil nalaten aan vrienden of aan verre familie, beseft dat het grootste deel van zijn/haar nalatenschap opgaat aan erfbelasting ... Joost Verbeke maakt u wegwijs en toont hoe het anders kan, zoals bijvoorbeeld met de techniek van het duologaat.

Kom naar het infomoment in Koekelare

OP DONDERDAG 4 MEI 2017

'Huis Proot', Noordomstraat 2 in 8680 Koekelare

Infosessies naar keuze: van 15u tot 16u30 of van 19u tot 20u30

Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst.

Meer informatie of een persoonlijk gesprek?

Joost Verbeke, contactpersoon schenkingen en legaten
0477-20 47 27 • joost.verbeke@natuurpunt.be

www.natuurpunt.be/legaten

Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling of om 19.00 u. aan café 'De Klyteput', Bergmolenweg 2 in Koekelare. Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444).

Zie artikel p. 40-41.

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Korstmossenvandeling op het Duitse kerkhof

Hooglede

• Zaterdag 20 mei om 13.30 u. (17.00 u.)

Zwalimop, de werkgroep van Natuurpunt Mandelstreke die werkt rond zwammen, lichenen, mossen en planten, organiseert deze excursie in op een ietwat ongewone plaats voor natuurbeleving. Toch heeft deze 100 jaar oude begraafplaats heel wat te bieden aan prachtig gekleurde lichenen of 'korstmossen' op de oude eiken en zure lavasteen-kruisjes. Samen met jou gaan we op ontdekking en proberen deze symbiotische levensvormen op naam te brengen.

Afspraak op de parking van het Duitse kerkhof in Hooglede in de Beverenstraat (ten oosten van het kruispunt met de Grote Noordstraat). Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444). PS Breng een loop en veldgidsen mee!

Organisatie: ZWALIMOP

Vroege vogels in 'De Vierkaven'

Moorslede

• Zondag 21 mei om 5.00 u. (9.30 u.)

Wil je de betovering van het ontwakende bos meemaken? Wil je wat opsteken over de lentezang van weinig bekende vogels? Dan neemt Piet Desmet je mee op pad in De Vierkaven. Wij zijn alvast in de ban van de vele soorten die in dit jonge bos hun stekje gevonden hebben: bosrietzanger, dodaars, fitis, grasmus, kleine karekiet, kneu, koekoek, spotvogel, tuinfluiter en meer van dat moois. Kortom: je vroege opstaan wordt zeker beloond met een inspirerend vogelconcert. Vanaf 7.30 u. genieten we samen van een lekker ontbijt ten huize familie Cardoen (Breughellaan 2 in Moorslede). De deelnameprijs voor de wandeling en het ontbijt bedraagt € 7 per deelnemer,

voor 10 mei over te schrijven naar rekeningnummer BE82.4664.3681.6168 van Natuurpunt De Reiger met de vermelding 'ontbijt 21/5' en je naam. Je overschrijving geldt als inschrijving, maar let op: het aantal deelnemers is beperkt tot 25.

Afspraak op de parking van het domein in de Nettingstraat in Moorslede, vlak bij het kruispunt met de Vagevuurstraat. Voorzie hoge wandelschoenen of rubberlaarzen en warme kledij. Breng eventueel een fototoestel of verrekijker mee. Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213)

Organisatie: NP DE REIGER i.s.m. NP MANDELSTREKE en SLS 't West-Vlaamse Hart

Amfibieënwandeling in Groenhove Torhout

• Zondag 21 mei om 10.00 u. (11.30 u.)

Wist je dat er in ons bos zeldzame salamanders zitten? Aan de poel in het heideveldje gaan we de vinpootsalamanders van dichtbij bewonderen.

Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Meer info bij Xavier Dirix (0488/811.245) of facebookpagina van NP Torhout.

Organisatie: NP TORHOUT

Een wandeling vol leven in 'De Kleiputten'

Roeselare

• Zondag 21 mei om 10.00 u. (11.30 u.)

Dit is het moment waarop alle vogels op vrijersvoeten zijn en ze alle registers open trekken. De broedvogels van het gebied zijn nu present en laten zich luidkeels horen. Op het water de dobberende donsjongen van heel wat watervogels, naast vissende aalscholvers en reigers. En wie weet zien we een ijsvogel of andere verrassingen. Mix dit met prachtige lentebloeiërs en je hebt meteen het recept voor een geslaagde zondagvoormiddag. Afspraak op de parking van de kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Meer info bij Wim Marichal (051/438214).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Maandelijks wandeling in 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

• Zondag 21 mei om 10.00 u. (12.00 u.)

We gaan op stap in De Hoge Dijken'. Afspraak bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Cyriel Beernaert (059/267.001).

Organisatie: VRIENDEN v/d HOGE DIJKEN

Landschapswandeling van Stampkot naar 's Graveneik

Staden

• Zondag 21 mei 14.00 u. (carpooling) of 14.30 u. (ter plekke) (17.30 u.)

Godfried Vandenberghen neemt ons mee op een wandeling in de vorm van een dubbele lus.

We volgen een 'achtvormig stratennet' eerst de heuvelrug op en af (aan weerszijden van de heuvelrug of kamlijn) en daarna de kamlijn zelf, met iets over de 45 m als hoogste punt. Een mooie gelegenheid om daar ver én over een uitgestrektheid te kunnen zien. Een weids panorama, en dat in onze streek!

Tijdens onze wandeling komen we door Stampkot, Hoge Schuur, Tolhoek en 's Graveneik, vier aloude, landelijke gehuchten, telkens aan een kruispunt. Als je de geheimenissen van die namen wil leren kennen, zal je mee moeten. © Afspraak om 14.00 u. bij het station van Diksmuide (Bortierlaan) voor carpooling of om 14.30 u. bij 'Voeders Degrave', Stampkotstraat 19 in Staden. In totaal wandelen we ca. 4,8 km. Deelname kost € 2 p.p. of € 5 per gezin. Documentatie beschikbaar (€ 2). Meer info bij Jozef Dumoulin (051/500.866 of ruimte.diksmuide@skynet.be).

Organisatie: RUIMTE DIKSMUIDE

Wandeling in de Gulke Putten Wingene

• Zondag 21 mei in de namiddag

Eckhart Kuijken en Christine Verscheure nemen ons mee door de 'Gulke Putten', wat 'gelijke putten' betekent. Een verwijzing naar de vele vijvers die hier ooit lagen voor de viskweek. De vijvers verdwenen

activiteitenkalender

en het gebied werd een combinatie van droge en natte heide, heischrale graslanden, bloemenrijke paden en open plekken met orchideeën. Op deze bijzondere plek vind je enkele van de meest zeldzame planten en dieren van Vlaanderen.

Er kunnen maximum 25 mensen mee en de deelnameprijs bedraagt € 5. Dat geld gaat integraal naar het project 'Gulke Putten'. Info en inschrijven bij Geert Carette (050/215.483). Afspraakplaats en -uur krijg je van Geert na inschrijving.

Organisatie: NATUUR.WERKGROEP TORHOUT

Natuurvierdaagse naar de Eifel

Duitsland

• Van donderdag 25

tot zondag 28 mei

Deze reis is volledig volgeboekt. Alle 18 deelnemers betaalden reeds keurig het voorschot, maar we willen ook oproepen om het saldo (€ 250) te betalen tegen 15 april 2017. Alvast bedankt om tijdig te betalen. Begin mei worden de praktische afspraken nog doorgestuurd. Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Wandeling van Leffrinckoucke naar De Panne

Frankrijk - De Panne

• Zaterdag 27 mei om 9.15 (carpooling) of 10.00 u. (ter plekke) (17.00 u.)

Wilfried Laforce, specialist van dit duinengebied, neemt ons mee op een stevige (16 km!) maar enig mooie wandeling langs de kust.

Om 10.15 u nemen we in De Panne de Franse DK'Bus naar Leffrinckoucke. We starten met wandelen rond 10.40 u. doorheen 'Dune Dewulf' en nemen er enkele stukjes strand bij. Rond 12 u. picknicken we in Zuytcote. Daarna wandelen we door 'La Dune Marchand', 'La dune du Perroquet', het Westhoekreservaat, de Krakeelduinen en het Calmeynbos. Dat staat garant voor tal van prachtige plekken.

Afspraak 9.15 u. op de parking van Kinderopvang De Buidel (Ringlaan 1D, Koekelare) voor carpooling of om 10.00 u. aan het station van De Panne (Stati-

onsplein 9). Deelname in de kosten (€ 5) ter plekke te betalen. In die prijs zit begeleiding, documentatie en vervoer inbegrepen.

Inschrijven op het secretariaat van Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen (Peter.lemmens@natuurpunt.be of 051/700.695). Zo kunnen we u verwittigen moest deze activiteit o.w.v. slecht weer afgelast worden. Meer info bij Georges Pollentier (051/589.418).

Organisatie: NP RUIDENBERG

'Dag van het Park' in 'De Krekemeersen'

Kortemark

• Zondag 28 mei vanaf 13.00 u. (17.00 u.)

Later meer info via 'De Groene Flits', facebook en de site van de gemeente.

Organisatie: Gemeente Kortemark i.s.m. NP RUIDENBERG e.a.

'Dag van het Park' in de oude begraafplaats

Roeselare

• Zondag 28 mei vanaf 14.00 u. (18.00 u.)

Later meer info via 'De Groene Flits', facebook en de site van de stad.

Organisatie: Stad Roeselare i.s.m. NP MANDELSTREKE

Wandeling in de Swal

Koekelare

• Zondag 28 mei om 15.00 u. (16.30 u.)

Zie artikel p. 40-41.

Organisatie: NP RUIDENBERG

Avondwandeling 'Gulke Putten'

Wingene

• Vrijdag 2 juni om 19.00 u. (carpoolen) of 19.30 u. (ter plekke) (21.30 u.)

In het grote laatmiddeleeuwse Bulskampveld, het heidegebied ten zuiden van Brugge, waren talrijke visvijvers te vinden. De vijvers verdwenen en het gebied werd een combinatie van natte en droge heide, heischrale graslanden, bloemenrijke paden en open plekken met orchideeën. Een bekend beeld in het landschap zijn

de vier hoge masten van het 'Zendstation Wingene'. Door begrazing met schapen ontstaat plaatselijk een mozaïekpatroon met dophei, tormentil en vleugeltjesbloem. Hier voelen de boompieper, de gouden sprinkhaan en de tijgerspin zich thuis.

Afspraak om 19.00 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling of om 19.30 u. t.h.v. Predikherenstraat 35A in Wingene (langs de slag ten noorden van het kruispunt Lammersdam/Predikherenstraat). Het wordt een fikse wandeling van ca. 5 km. Voorzie stevig schoeisel, zeker bij regenweer. Inschrijven noodzakelijk. Meer info & inschrijven bij Peter Hantson (peter.hantson@skynet.be of 0486/899.444).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Bijennamiddag in het Sterrebos

Roeselare

• Zaterdag 3 juni vanaf 13.30 u. (17.00 u.)

Natuurpunt Mandelstreke werkt deze namiddag samen met verschillende organisaties om de honingbij en de wilde bijen op een (inter-)actieve manier te leren kennen. Weet jij al hoe belangrijk deze kleine insecten voor ons zijn?

Jonge gezinnen met kleine kinderen zijn zeker welkom! Breng eventueel ook een loop en insectengids mee. Deze namiddagactiviteit past ook binnen de wijkwerking van de stad Roeselare.

Afspraak op de parking van het provinciedomein in de Sterrebosdreef, net ten westen van het kruispunt met de Moorseelsesteenweg.

Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. kernen DE REIGER en GROOT-STADEN, Mandelbie, SLS 't West-Vlaamse Hart & Stad Roeselare

Nestkastenactie in Mariënstede

Moorslede

• Zaterdag 3 juni vanaf 14.00 u. (17.00 u.)

• Zondag 4 juni vanaf 10.00 u. (17.00 u.)

In samenwerking met de bewoners en bezoekers van Mariënstede, een tehuis voor vol-

wassenen met een beperking, maken wij bijenhotelletjes en nestkastjes. Afspraak in Mariënstede, Remi-Dewittestraat 6 in Dadizele (Moorslede).

Meer info bij Jean-Pierre Vandamme (051/771.213)

Organisatie: NP DE REIGER i.s.m. Velt

Inventariseren poelplanten

Roeselare

• Zaterdag 10 juni om 13.30 u. (17.00 u.)

Samen met de amfibieënwerkgroep wil de plantenwerkgroep Zwalimop tijdens deze namiddag een screening maken van zo veel mogelijk poelen in Roeselare. Benieuwd welke plantenrijkdom in onze poelen nog aanwezig is? Welkom! Vergeet je loep en plantengidsen niet.

Afspraak om 13.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare. Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444).

Organisatie: ZWALIMOP i.s.m. de amfibieënwerkgroep van NP MANDELSTREKE

Workshop 'Insecten eten'

Moorslede

• Zaterdag 10 juni om 14.00 u. (16.00 u.)

Bijna tweeduizend insecten zijn eetbaar en voor 80% van de wereldbevolking staan ze dagelijks op het menu, maar in onze westerse cultuur wordt het nog steeds vreemd bekeken. Toch zijn insecten gewoon lekker. Daarnaast zijn ze duurzaam te kweken, gezond, zorgen ze voor een lagere milieubelasting en hebben ze een hoge voedingswaarde. Kortom, redenen genoeg om je vooroordelen opzij te zetten en te proeven.

De deelnameprijs voor deze workshop is € 4 per persoon, voor 1 juni over te schrijven naar rekening BE93.2850.3143.1867 met de vermelding 'workshop insecten + naam & telefoonnummer'. Bij onvoldoende inschrijvingen wordt de workshop geannuleerd en zo kunnen wij je makkelijk contacteren.

Afspraak in Dienstencentrum Patria in de Kerkstraat. Je vindt de ingang tussen de huisnummers 1 en 3. Parkeren kan bij de kerk of op de markt. Meer info bij

Jean-Pierre Vandamme (051/771.213)

Organisatie: NP DE REIGER

Combi-fietsexcursie 'Storoute'

Roeselare, Moorslede & Zonnebeke

• Zondag 11 juni om 9.00 u. (16.00 u.)

De Storoute is een vrijliggend fietspad tussen Roeselare en Zonnebeke. Dit fietspad, in beheer van de provincie, ligt op de oude spoorwergberm tussen Roeselare en Ieper. Vroeger werden er op deze lijn bieten en stro vervoerd.

Afspraak om 9.00 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare. Daar vertrekken we met de fiets en na een uurtje, met tussenstops voor de grasmus of ander gevogelte, komen we aan in het Vierkavenbos.

Dit 18 ha grote domein in Moorslede werd een tiental jaar geleden aangeplant door het ANB en verrast door de veelheid aan biotopen: een beek met brede rietoevers, jong bos, poelen, weiden met knotwilgen en een wildakker.

Rond 10.00 u. treffen we er onze buren van Natuurpunt Westland op de parking in de Nettingstraat (vlak bij het kruispunt met de Vagevuurstraat). Samen gaan we insecten, planten en vogels spotten, en daarna picknicken we.

Na de middag verkennen we het Polygoonbos en omgeving in Zonnebeke. We kijken of de boompieper aanwezig is op de nieuwe heide in dit bos van ANB.

Meer info bij Wim Marichal (0476/307.762).

Organisatie: NP MANDELSTREKE e.a.

Gonzenden gidsbeurt

in 'De Kleiputten'

Roeselare

• Zondag 18 juni om 10.00 u. (11.30 u.)

Wil je het onderste uit de kan halen van deze langste zondag van het jaar? Kom dan naar 'De Kleiputten'. Het reservaat zit nu eivol: alle hongerige bekken van het jonge grut moeten dringend volgestouwd worden, wat de oudervogels tot een ongekende bedrijvigheid aanzet. Langs de ondiepe oevers is nog veel meer te beleven: met een vleugje zon verdedigen tientallen

libellen ongenadig hun territorium, dat heerlijk geurt door de massaal bloeiende watermunt. De vreemde reuzenpaardstaarten staan alweer ruim een meter hoog en het koninginnekruide vlakbij is een eldorado voor dagvlinders en verrassende mooie zweefvliegen. Je zal het merken: deze wandeling zal weer veel te snel voorbijvliegen.

Afspraak op de parking van de kleiputten in de Babilliestraat in Rumbeke (Roeselare). Meer info Patrick Crepeele (051/243.517).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Maandelijkse wandeling

in 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

• Zondag 18 juni om 10.00 u. (12.00 u.)

We gaan op stap in De Hoge Dijken'. Afspraak bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Cyriel Beernaert (059/267.001).

Organisatie: VRIENDEN v/d HOGE DIJKEN

Dorpswandeling

in Beveren-aan-de-IJzer

Alveringem

• Zondag 18 juni om 14.00 u. (carpooling) of 14.30 u. (ter plekke) (17.30 u.)

Tijdens onze wandeling 'Van Oost-Cappel naar Beveren-Kalsijde' in november vorig jaar kwam de locatie van het veldhospitaal 'Hôpital Chirurgical Mobile N° 1' al aan bod. Deze dorpswandeling sluit daar deels op aan. Er is in de kerk een tijdelijke tentoonstelling over; onder meer, de twee WO I-veldhospitaal van Beveren: het reeds vermelde veldhospitaal aan de Hoge Seine en het veldhospitaal in de Kruisstraat.

Verder gidst Godfried Vandenberghe ons door het dorp en maken we kennis met het bouwkundig erfgoed in het dorpscentrum, ook van vóór WOI, en met het gevarieerde landschap daar rond. We verkennen de weidse IJzer-vlakte en het lichtgolvende Laagplateau van Izenberge, dat hier naar de IJzervlakte helt, met onder meer de geklasseerde Brouckmolen.

activiteitenkalender

Afspraak om 14.00 u. bij het station van Diksmuide (Bortierlaan) voor carpooling of om 14.30 u. bij de Sint-Audomaruskerk van Beveren-aan-de-IJzer, St.-Brigidaplein z. nr. in Alveringem. In totaal wandelen we 5 à 6 km. Deelname kost € 2 p.p. of € 5 per gezin. Documentatie beschikbaar (€ 2). Meer info bij Jozef Dumoulin (051/500.866 of ruimte.diksmuide@skynet.be).

Organisatie: RUIJTE DIKSMUIDE

Wandeling in de Swal

Koekelare

• Zondag 18 juni om 15.00 u.
(16.30 u.)

Zie artikel p. 40-41.

Organisatie: NP RUIDENBERG

Op stap met Natuurpunt Poperinge

Poperinge & Ieper

• Zaterdag 24 juni om 8.00 u.
(carpoolen) of 9 u. & 13.30 u.
(ter plekke) (18.00 u.)

Guido Quaghebeur van Natuurpunt Poperinge-Vleteren neemt ons mee naar enkele van de mooiste plekken in de regio.

In de voormiddag verkennen we de 'Dode IJzer Wandelroute' (6,8 km). Een bewegwijzerd pad leidt ons langs de Kerkebeek, Zwijnbeek, IJzer en Heidebeek. Zij vormen de natuurlijke landsgrens met Frankrijk. Via paden en rustige wegen komen we in het pittoreske dorpje Haringe, waar Guido ons kennis laat maken met de natuurgebieden van Natuurpunt Poperinge-Vleteren en het project geelgors.

's Middags picknicken we in een herberg en om 13.30 u. verzamelen we op de parking van de Galgebossen. Je vindt de parking net ten zuiden van café 'De vuile Seule', Gasthuisstraat 3 in Ieper (niet parkeren op de private parking van het café).

We ontdekken de diversiteit van dit 110 ha. grote bos en zijn bijzondere dagvlinders, zoals keizersmantel, kleine ijsvogelvlinder en koevinkje. (Het aanbod aan dagvlinders is natuurlijk afhankelijk van de weersomstandigheden in het voorjaar en op de dag zelf...)

Meebrengen: goed schoeisel (laarzen kunnen nuttig zijn), picknick en verrekijker. Afspraak om 8.00 u. aan de

achterkant van het station van Torhout (Kasteelstraat) voor carpooling, om 9.00 u. op het marktplein van Roesbrugge (Roesbruggeplein) of om 13.30 u. op de parking van de Galgebossen (Gasthuisstraat, Ieper). Einde aan de Galgebossen om 17.00 u. Meer info bij Geert Carette (050/215.483).

Organisatie: NATUUR.WERKGROEP TORHOUT
i.s.m. NP Poperinge-Vleteren

Korstmossenwandeling in het kasteelpark

Zonnebeke

• Zaterdag 24 juni om 13.30 u.
(17.00 u.)

Onze plantenwerkgroep Zwalimop zoekt het opnieuw niet ver. De variatie aan ondergronden in dit park zal een rijke lijst 'korstmossen' opleveren. We voorzien ook een initiatie en leren de aanwezigen deze organismen determineren. Breng veldgidsen en een loop mee!

Afspraak om 13.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare. Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444).

Organisatie: ZWALIMOP

Werkdag in het Groenhovebos

Torhout

• Zondag 25 juni vanaf 9.00 u.
(13.00 u.)

Steek je graag de handen uit de mouwen? Wil je helpen om van Groenhovebos een mooiere en natuurrijkere plek te maken? Kom dan helpen op onze beheerwerkdagen. Ook als je je maar een uurtje kan vrijmaken, ben je van harte welkom. Op dit ogenblik werken we aan 2 projecten:

- De meeste percelen die we aankochten staan vol laurierkers, lijsterbesspirea en Pontische rododendron. Heel wat werk dus om deze sierplanten te verwijderen en zo plaats te maken voor de wilde planten die echt in het Groenhovebos thuishoren.
 - We beheren ook het heideveldje van de stad Torhout: we bestrijden er adelaarsvarens, Amerikaanse vogelkersen en berken zodat de heide meer licht en ruimte krijgt.
- Als je op voorhand wil weten welke

klus we wanneer precies aanpakken, volg je best onze facebookpagina.

Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Kom je wat later en zie je niemand staan, bel dan even naar Roney of Xavier (zie hieronder). Zorg voor aangepaste kledij, laarzen en een paar stevige handschoenen. Een hark, riek en/of snoeischaar komen eventueel ook van pas. Voor wie 's middags van de gezelligheid van een picknick in het bos wil genieten voorziet Origin'O, onze sponsor, een lunchpakket en iets om te drinken.

Meer info bij Roney Debaillie (0484/481.547 - rdebaillie@gmail.com), Xavier Dirix (0488/811.245 - xavierdirix@live.be) of op de facebookpagina.

Organisatie: NATUUR.WERKGROEP TORHOUT

Planten in de Zwinduinen

Knokke

• Zondag 2 juli om 8.30 u. (carpooling) of om 9.15 u. ter plekke
(17.00 u.)

Het is een traditie om tijdens de zomerperiode met de plantenwerkgroep Zwalimop een duinenwandeling te organiseren. We ontdekken opnieuw een stukje Vlaamse duinen met een boeiende plantengroei. Tijdens de voormiddag bezoeken we de Groenpleinduinen en na de picknick de Kleyne Vlakte. Breng loop, plantengids en picknick mee, en kijk eventueel eens vooraf op www.natuurenbos.be/zwinduinen.

Afspraak om 8.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling of om 9.15 u. op het Oosthoekplein in Knokke. Meer info bij Peter Hantson (0486/899.444).

Organisatie: ZWALIMOP

'Ontdek-je-Plekje'-natuurwandeling: de vallei van de Mouwbeek

Zedelgem

• Woensdag 5 juli om 19.30 u.
(21.30 u.)

De vallei van de 'Moubek' in Aartrijke is een minder gekende parel aan de kroon van de natuur rond Torhout. De beek slingert zich door het landschap en heeft door-

activiteitenkalender

heen de vele duizenden jaren een prachtig glooiende vallei gevormd die al bij de prehistorische mens bijval had. Langs de beek staan elzen, essen en knitwilgen om de oevers te versterken en in dit groen broeden steenuil en torenvalk. Sommige weiden zijn nog omzoomd door meidoornhagen en er liggen een 5-tal poelen die in de zomer voor een kikkerconcert zorgen. Beslist de moeite waard om kennis mee te maken.

Afspraak om 19.30 u. bij Peter De Ram, Moubekestraat 10 in Aartrijke (Zedelgem). Van daar uit maken we een lusvormige wandeling van ca. 2 km tot aan het oude Hospitaalbos. Na de wandeling, om 21 u., heb je de gelegenheid om na te praten bij een drankje. Meer info bij Georges Pollentier (051/589.418).

Organisatie: NP RUIDENBERG

Zwaluwenfietstocht in Vijfwegen Staden

• Zondag 9 juli om 14.00 u. (16.30 u.)

Vorig jaar regenden we helemaal uit, maar dit jaar doen

we deze fietstocht gewoon over. Het is echt de moeite: we bezoeken een boerderij waar je bijna omver gevlogen wordt van de boerenzwaluwen, weten onder welke dakpannen de gierzwaluwen nestelen en bezoeken een kolonie huiszwaluwen.

Afspraak bij het stationsgebouw van Vijfwegen, Ontmijnersstraat 1 in Westrozebeke. Meer info bij Ivan Brueneel (0496/365.628).

Organisatie: NP GROOT-STADEN i.s.m. SLS 't West-Vlaamse Hart

Paris à Velo

Parijs

• Zondag 13 augustus om 6.30 u. (23.00 u.)

We gaan fietsen in het centrum van Parijs en maken een tocht langs alle topattracties. Afspraak om 6.30 u. bij de sporthal van Ichtegem (Keibergstraat 30), waar de bus ons opwacht. Ontbijten doen we onderweg en fietsen huren we in Parijs. We vertrekken bij de Arc De Triomphe voor onze tocht van ca. 7 u., maar onderweg voorzien we de nodige stops. We zijn terug in

Ichtegem rond 23.00 u.

De deelnameprijs bedraagt € 80. Daarin zijn vervoer, ontbijt, huur van de fietsen, begeleiding en documentatie inbegrepen. Middag- en avondmaal zijn niet inbegrepen, maar we kennen de nodige adresjes waar je voor een schappelijke prijs iets kan eten.

Inschrijven - en snel zijn - is de boodschap: er zijn nog maar 20 plaatsen. Geïnteresseerd? Neem dan contact op met Georges Pollentier (pollentiergeorges@outlook.com of 051/589.418).

Organisatie: NP RUIDENBERG

RESPECT VOOR
DE NATUUR

nieuw:
Biologische bulk

genieten van nature

Origin'O

biobuurtwinkel

We zijn open van
ma-do 9u - 18u,
vr 9u - 19u,
za 9u - 17u
Industrielaan 3, 8820 Torhout

ONZE
EIGENSTE
KEUZE

TUINAANLEG - TUINONDERHOUD

Beversesteenweg 369 - Roeselare
tel. : 051 69 00 30 - Gsm: 0475 688 871
Hubert.Davidts@pandora.be

**FINTRO KANTOOR
MAERTENS**
BANK & VERZEKERINGEN
FSMA 102761 cB - 107890 A

Oostendestraat 1
8820 TORHOUT
TEL 050 21 15 11
FAX 050 21 61 93
fintro-torhout@fintro.be

www.kantoormaertens.be

ONS ASSORTIMENT

BIOLOGISCHE EN NATUURLIJKE VOEDING • VERSAFDELING
GLUTENVRIJE EN DIEETVOEDING • VEGETARISCHE VOEDING
BIO GROENTEN EN FRUIT • BIO-NATUURSLAGERIJ
VOEDINGSSUPPLEMENTEN • LICHAAMSVERZORGING
GEZELCHAPSSPELEN • GEZONDHEIDSBOKEN
NATUURCOSMETICA • ...

BRUGGE ST-ANDRIES
TORHOUTSESTEENWEG 179

BRUGGE ST-KRUIS
MAALSE STEENWEG 299

ROESELARE
MEENSESTEENWEG 51

WWW.BIOVITA-SHOP.BE

‘de knotwilg’ als soort

De titel van ons tijdschrift is ‘de knotwilg’, een boom met oude wortels. Al in de scheppingsmythologie van de oude Grieken wordt er naar verwezen en lezen we: “Twee scharlaken zeeslangen verborgen de eieren van de zon en de maan in de twijgen van de wilgenboom. Toen de twijgen werden afgeknipt, vielen de eieren op de aarde en braken open: Zeus en Hera werden zo onder een geknotte wilgenboom geboren”.

Maar welk soort wilg wordt er hier bedoeld of beknot in z’n potenties? Bestaan er nog andere geknotte bomen? Waarom en wanneer knot je een boom? Hoe hoog groeit zo’n boom zonder menselijk ingrijpen? En hoe oud wordt hij dan wel? Veel vragen dus. Tijd om de zaak uit te klaren.

Een knotwilg is een boom van het geslacht wilg die na een groei van een paar jaar op een hoogte van ca. 2 m wordt afgezaagd. Wereldwijd omvat het geslacht wilg een driehonderdtal soorten waarvan er oorspronkelijk een achttal in de Benelux voorkwamen. (De vele bastaardvormen laten we dan maar buiten beschouwing.) Een knotwilg bij ons is meestal een Schietwilg (*Salix alba*), soms een Katwilg (*Salix viminalis*) en uitzonderlijk een Kraakwilg (*Salix fragilis*). Naast knotwilgen vind je bijvoorbeeld ook geknotte eiken, elzen en populieren.

Wat doet een mens zo’n boom toch aan, en waarom? Het antwoord is eenvoudig: de boom staat ten dienste van de mens en het economisch nut primeert. Een

eerste zaagbeurt, op een hoogte van zo’n 2 m, bepaalt de vorm. (In grienden, wilgenaanplantingen op vochtige akkers, werden de bomen op een hoogte van hoogstens 50 cm geknot.) Weinig bomen verdragen trouwens zo’n ingrijpende snoeibeurt, maar de wilg herstelt zich goed en de boom vormt op het snijvlak lange, rechte scheuten. Doordat de basis van die scheuten, die herhaaldelijk worden weggesnoeid, blijft zitten, ontstaat de knot waaraan de knotwilg zijn naam dankt. Zo blijft de top jong terwijl het verouderingsproces zich met de jaren meer en meer manifesteert aan de basis.

Wilgenschenten, wilgentenen genaamd, zijn vanwege hun lengte en soepelheid uitermate geschikt voor van alles en nog wat. Ook de stammen werden gebruikt.

Botanische tekeningen van de Schietwilg (*Salix alba* - links) en de Katwilg (*Salix viminalis* - rechts). Deze afbeeldingen komen uit de ‘Flora Batava’, uitgegeven tussen 1800 en 1934, die in 461 afleveringen en met 2240 kleurplaten het eerste overzicht gaf van de in Nederland voorkomende wilde planten. Een schat aan beelden en informatie voor bibliofielen en natuurliefhebbers. Bron: www.BioLib.de via www.leeswerk.nl/florabatava.

Tot minder dan honderd jaar geleden leverde de wilg alaaanstelen, bindmateriaal, bonenstaken, brandhout, fuiken, lattenwerk voor muren en plafonds, luciferstokjes, manden, omheiningen, zinkmatten bij de aanleg van dijken en zelfs zondagse klompen. En ook nu nog kent de kruidenvrouw het belang van wilgenbastthee.

Een wilg knotten was voor 1960 de gewoonste zaak van de wereld. Door de opkomst van 'plastic' in al z'n vormen verloor het snoeihout z'n economische waarde en werden veel knotwilgen aan hun lot overgelaten. En dat is een probleem: eenmaal geknot moeten knotwilgen regelmatig opnieuw geknot worden, omdat anders te dik wordende loten de boom na een aantal jaren uit elkaar scheuren.

Om de karakteristieke, door de mens gevormde wilgen voor het landschap te behouden, moeten ze iedere 4 tot 7 jaar geknot worden. Nu gebeurt dit vaak door vrijwilligers. Het snoeien van een knotwilg kan van november tot maart, maar gezien de kans op vorst is de periode van eind februari tot en met maart eigenlijk het meest geschikt.

Bomen uit het wilgengeslacht van de wilgenfamilie hebben iets met water. Steeds weer vermeldt de biotoopomschrijving water: 'in broekbossen, grienden en struwelen', 'in natte ruigten', 'op oeverwallen langs de rivieren en wilgenbosranden', 'verdraagt dagelijkse overstroming', 'waterkanten (beek- en rivieroever) en moerassen', ...

Een volgroeide wilg is eerder vlakwortelend en het wortelstelsel gaat zo ver als de kroon. In uitzonderlijke omstandigheden gaan de wortels zo diep als de wilg hoog is. Deze snelgroeende boom bereikt een hoogte van 20 tot 25 m (occasioneel tot 30 m) in een levenscyclus van 60 tot 80 jaar.

De Schietwilg (*Salix alba*) heeft een vrij smalle, gesloten, peervormige kroon. De schors, grijsachtig en na verloop van tijd sterk gegroefd, laat niet los. De takken, eerst bruin, geel tot rood, groeien verticaal omhoog en breken moeilijk. Lancet-

vormige bladeren van 5 tot 10 cm lang, met de grootste breedte in het midden, staan verspreid langs de takken. Het blad heeft een fijngezaagde bladrand. De lichtgroene bovenzijde is kaal tot zijdeachtig behaard en de zilvergrijze onderzijde is aanliggend behaard.

De Katwilg (*Salix viminalis*), ook wel teenwilg genoemd, heeft langere, dofgroene en gaafrandige bladeren van 10 tot 25 cm lang en 0,5 tot 1,5 cm breed, waarbij de grootste breedte onder het midden van het blad zit.

De helder donkergroene bladeren van de Kraakwilg (*Salix fragilis*) zijn breed langwerpig, tot 15 cm lang, met een korte wigvormige voet en een lange toegespitste top. De grootste breedte zit onder het midden. Bovendien zijn de bladeren grover gezaagd dan die van de Schietwilg.

De bomen van het wilgengeslacht hebben eenslachtige bloemen, katjes genoemd, met alleen mannelijke of alleen vrouwelijke geslachtsorganen. Daarnaast zijn de bomen ook tweehuizig, wat betekent dat de mannelijke en vrouwelijke bloemen op verschillende bomen staan.

De Schietwilg bloeit in april/mei met slanke, ronde katjes van ongeveer 5 cm lang. Ze verschijnen samen met de bladeren. De mannelijke bloemen, geel met 2 honingklieren en 2 meeldraden, verschillen van de vrouwelijke bloemen, die groen zijn en maar 1 honingklie hebben.

De Katwilg bloeit reeds vanaf maart tot halfweg april. De in omtrek ronde katjes van 1,5 tot 3 cm lang kleuren grijs en verschijnen kort voor de bladeren. Ze zitten opeengepakt aan het eind van een tak. Elke bloem heeft slechts één honingklie. Vrouwelijke bloemen hebben twee stempels op een lange, Y-vormig vertakte, groengele stijl. Door de vroege bloei is de Katwilg een geliefde bijenplant.

Bij de Kraakwilg verschijnen de ronde, slanke katjes van 3 tot 7 cm lang tegelijk met de bladeren in de periode april-meï. De gele mannelijke bloemen en de groene vrouwelijke bloemen hebben beiden ook hier twee honingklieren.

De doosvrucht van de wilg bevat talrijke zaden met een haarkuif.

Eenmaal geknot moeten knotwilgen regelmatig opnieuw geknot worden. Anders worden de takken op de kop zo zwaar dat ze de boom uit elkaar scheuren, zoals met deze boom in Kortemark gebeurde (foto: Peter Lemmens.)

Printea
CREATIVE PRINTING

Bruggestraat 113 | TORHOUT
T 050 211 611 | info@printea.be
www.printea.be

INTELLIGENT WONEN BVBA
STATIESTRAAT 63 - LICHTERVELDE
0475 346 737 - WWW.INTELLIGENTWONEN.BE

INTELLIGENT WONEN

ALGEMENE ELEKTRICITEITSWERKEN IN WONINGBOUW EN KMO
ONTWERP • INSTALLATIE • SERVICE

“Le Bellet”
Vakantieverblijf te huur
in het hart van de natuur
www.aubellet.com

Karel en Kristien Desmet-Naessens “Le Bellet”
19400 Monceaux sur Dordogne - Corrèze - France
kristien.naessens@gmail.com - 0033 555 911 017 - of +32 (0)486 021 249

Geknotte wilgen langs een weide laten voldoende licht en regen doordringen tot op de grond onder de boom. Zo komt de grasproductie voor de beweiding van het vee niet in het gedrang. Daarnaast zorgen wilgen voor beschutting bij onguur weer en voor schaduw in de zomer. Het wortelstelsel voorkomt erosie langs de waterkant, maar pompt ook water op. Een knotwilg die vol in het blad staat kan tot 100 l water per dag verdampen en draagt zo bij tot de waterhuishouding van het terrein.

Herhaaldelijk knotten creëert niet alleen een knot, maar ook holten waarin water blijft staan. Zo begint de boom binnenin te rotten waardoor er een turfachtige massa ontstaat, die lijkt op potgrond. Dit vormt een ideale voedingsbodem waarin zaadjes van planten en struiken ontkiemen en groeien. Onderzoekers ontdekten dat niet minder dan 191 verschillende soorten planten op knotwilgen voorkomen, tot 15 soorten op één enkele boom. Daarnaast telde men 26 mossoorten, 34 korstmossen en 32 soorten paddenstoelen.

Een knotwilg vol holten is een ideale schuilplaats of woning voor tal van dieren. Aan of in de voet van de boom leven bunzing en spitsmuizen. In de kruin nestelt wel eens een torenvalk. In de holten van de knot zitten mezen, steenuilen, wilde eenden en ook vleermuizen. Onder de boomschors profiteren talloze larven en insecten van een veilige leefomgeving.

De Schietwilg dankt z'n Nederlandse naam wellicht aan z'n snelle groei. Denk maar aan 'opschieten'. *Salix* komt mogelijk van het Keltische 'sal' wat 'dicht bij water' zou betekenen, een verwijzing naar de groeiplaats. Ook het Latijnse 'salire', snel groeien, kan een verklaring zijn. Verder staat 'alba' voor wit, 'fragilis' voor broos en betekent 'viminalis' gebruikt voor vlechtwerk. Het woord wilg zelf is vermoedelijk afkomstig van het Angelsaksische 'welig', wat te maken heeft met buigzaamheid.

De Assyriërs wisten het reeds 2000 jaar voor Christus: een behandeling met een aftreksel van wilgenbladeren helpt bij pijnlijke gewrichten. Ook de Egyptenaren kenden een brouwsel van wilgenbladeren tegen ontstekingen en pijn. En in de achttiende eeuw gebruikt men in Engeland een wilgenbastextract vanwege zijn koortsverlagende en pijnstillende werking.

Wilgen bevatten salicine en looizuur; die een koortswerende, ontstekingsremmende en pijnstillende werking hebben. Salicine vormt de basis voor Aspirine, of merkloos 'acetylsalicylzuur', voor de opkomst van paracetamol de meest gebruikte pijnstiller. Acetylsalicylzuur wordt tegenwoordig in een lage dosering zeer veel voorgeschreven ter voorkoming van beroerten en hartinfarcten. Een lage dosis acetylsalicylzuur zou ook een positief effect hebben op de levensduur van patiënten met kanker in het spijsverteringskanaal.

Knotwilgen maken deel uit van ons Vlaamse landschap. Gelukkig weten meer en meer mensen de schoonheid

ervan te waarderen, en ook de ecologische waarde van Wilgen mag je niet onderschatten. Kortom: een boom van bij ons die we niet kunnen missen.

Daniël Boens

Wilgen determineren?

Tijdens de West-Vlaamse Natuurstudiedag, op 4 maart in Kortrijk, vertelde Arnout Zwaenepoel dat er in onze provincie ruim 50 verschillende wilgentaxa in het wild of verwilderd voorkomen. Het gaat met dat getal om zowel soorten, ondersoorten, variëteiten als klonen.

Daarvan zijn er ca. 27 inheemse taxa, die op hun beurt kunnen ingedeeld worden in 8 autochtone soorten, 2 archeofyten (= ingeburgerd vóór 1500) en minstens 17 onderlinge kruisingen. Daarnaast

zijn er ongeveer 11 taxa die hier zijn ingevoerd voor praktisch gebruik in de mandenmakerij of als bindwilg. Nog eens 11 taxa zijn sierwilgen of gecombineerde sierwilgen-imkerswilgen. Er bestaan ook nog een hele reeks imkerswilgen, waarvan de meeste vandaag nog niet verwilderd aangetroffen worden, maar dat zit er ongetwijfeld aan te komen.

Wilgen determineren is dus iets voor wie houdt van een botanische uitdaging. De 'sleutel voor de in het wild en verwilderd voorkomende wilgen in Vlaanderen' van Arnout Zwaenepoel kan je eenvoudig van het internet plukken door de titel in te tikken. Later dit jaar volgt er een nieuwe versie van deze sleutel.

"Wij beleggen bij de gezondste bank. En u?"

Kom langs voor een vrijblijvend gesprek.
degezondstebank.be

KANTOOR BABYLON - FSMA 26672 cAcB
Westlaan 145, 8800 Roeselare, 051 25 10 10

MARIANNE DEPRAETERE - FSMA 48078 cAcB
Beversesteenweg 363, 8800 Roeselare, 051 20 50 94

KANTOOR VANHAECKE - FSMA 61160 cAcB
Rumbeeksestwg 464, 8800 Rumbeke, 051 24 46 53

RUDI VERHOEST - FSMA 46891 cAcB
Noordlaan 9, 8800 Roeselare, 051 24 01 30

KANTOOR VANDEVOORDE BVBA - FSMA 107137 cAcB
Meiboomlaan 5-7-9, 8800 Roeselare, 051 24 28 27

Het komgrondengebied van Lampernisse: harmonie tussen natuur, geschiedenis en vandaag (deel 3)

Midden in het gebied tussen Alveringem, Eggewaartskapelle, Oostkerke, Oudekapelle en Steenkerke ligt het weidegebied of komgrondengebied van Lampernisse. Met zijn 1.200 ha geklasseerd landschap is dit een van de grootste beschermde zones van Vlaanderen. Grote delen van het weidegebied van Lampernisse dragen nog de sporen van de zeewerking van destijds en her en der verspreid kun je als het ware de geschiedenis in het landschap lezen. Sporen van de (late) middeleeuwen liggen er nog met tientallen en de absolute topper daarvan is te vinden langs de kronkelende Visserstraat: het 'Leenhof Ter Wissche'. De site van Ter Wissche springt als een metershoge bult uit de poldergraslanden en is in tal van opzichten een merkwaardig en waardevol relict uit het verleden.

De bescherming van de Grote IJzerbeekgeul

Met de uitvoering van het 'Landinrichtingsproject De Westhoek', waar de komgronden van Lampernisse deel van uitmaakten, werden langs beide zijden van de Grote IJzerbeek de graslanden hersteld. Zo ligt de waterloop weer duidelijk in een vallei. Langs de hoger gelegen randen van de geul werd er een houtwal met onder meer meidoorn en sleedoorn aangeplant.

De (beschermde) Belgische bunker dicht bij de Zadelstraat is een stille getuige van de Eerste Wereldoorlog en wordt getypeerd als 'flankwachtpost'. Het dak verhoogt naar het oosten toe, de vijandelijke richting. IJzeren haken doen telefoondraden vermoeden. Straks wordt de bunker binnenin geschikt gemaakt als schuilplaats voor vleermuizen. Recent onderzoek wees uit dat in en rond de

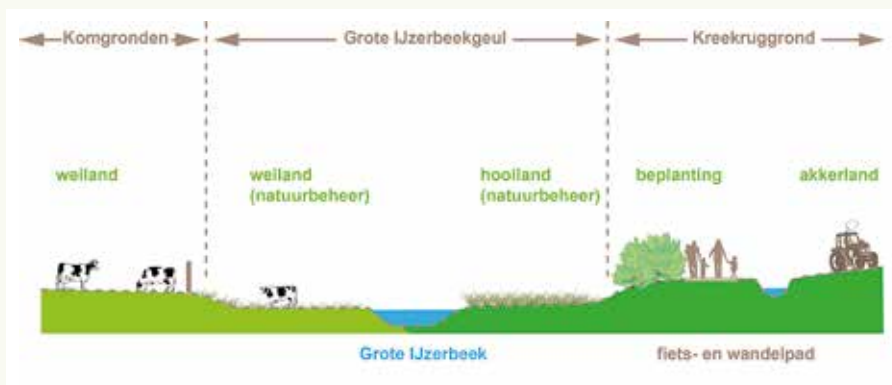
vallei niet alleen veel dwergvleermuis, maar ook gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis voorkomen.

Zoals alle beekvalleien die nog in een degelijke staat zijn, trekt de Oude IJzerbeekgeul veel leven aan. In het najaar van 2015 werd door ons een visonderzoek uitgevoerd met schepnet en fuiken. De resultaten zijn indrukwekkend. De grote aantallen en de verschillende soorten roofvis (baars, paling, pos en snoek) wijzen op zich al op een rijk waterleven. Dat er daarnaast bittervoorn, blankvoorn, blei, gibel, karper, rietvoorn, riviergrondel, tiendoornige stekelbaars, vetje en heel veel zeelt gevangen werden, was mooi. De vangst van meerdere kleine modderkruipers was de kers op de taart.

De bemonstering met schepnet leverde ons tegelijk een interessante beheertip

op. De ene zijde van de Grote IJzerbeek wordt als hooiland beheerd, de andere zijde wordt begraasd. Aan de hooilandzijde werd de begroeiing van de oever verwijderd (gereit), aan de begraasde zijde niet. Aan de gereite zijde bleven alleen wat ingekorte stengels van riet en rietgras over. Daartussen vingen we geen vis. De niet-gereite oever vertoonde een typische trapgatenpatroon van runderen. Dat trapgatenpatroon was rijkelijk begroeid met aardbeiklaver, moeraszoutgras, pijptorkruid en vele andere soorten. Half op het land, half in het water groeien groot moeras scherm, moeraswalstro, slanke waterkers, stomphoekig sterrenkroos en zompvergeet-me-nietje.

Precies die vegetatie bleek de grote kraamkamer voor al die vissoorten. Het was opvallend dat alle met schepnet gevangen soorten kleiner waren dan tien cm, de meeste zelfs amper twee tot drie centimeter. Dat die trapgatenzone belangrijk was voor vegetatie wisten we al langer; dat ze ook zó belangrijk was als viskraamkamer was toch wat verrassend. De proef op de som namen we bij bemonstering van het Eieleed, de Kleine IJzerbeek en de Zaadgracht, alle drie waterlopen met een gelijkaardige grootte. Alle drie werden ze in de loop van het jaar gereit en alle drie leverden ze tijdens de schepnetbemonsteringen amper vis op.

Schematisch overzicht van het huidige landgebruik rond de Grote IJzerbeek.

Afbeelding: VLM.

de visplek bij uitstek voor aalscholver, ijsvogel en reiger. Vandaag is de beekvallei nog altijd zeer aantrekkelijk voor deze soorten, maar daarnaast ook voor witgatje, slobbeend, taling en reigerachtigen, ... In de zomer is de vallei een ideaal jachtgebied voor groepen boeren- en huiszwaluwen, die op boerderijen in de omgeving nestelen. Broedvogels van de Grote IJzerbeek zijn onder meer blauwborst, kleine karekiet, rietgors, rietzanger en tapuit. In de houtwal vind je nesten van zowat alles wat je in een dergelijk biotoop kunt verwachten. In de directe omgeving broeden ook bruine kiekendief, buizerd, sperwer, torenvalk, kerk-, rans- en steenuil. Een beter keurmerk voor de soortenrijkdom en het voedselaanbod in Lampernisse is er niet.

We hadden het al over de vele plantensoorten in de trapgatenzone van de Grote IJzerbeek. De zilte relictsoorten aardbeiklaver, moeraszoutgras, ruwe bies, zeebies en zilte rus zijn daarbij typisch. Dat het niet om zoutvegetaties 'pur sang' gaat, wordt bewezen door de begeleidende soorten als Engels raigras, fioringras, geknikte vossenstaart, getande weegbree, gewone waterbies, kruipende boterbloem, pijptorkruid, slanke waterbies, valse voszegge, veldgerst en zilverschoon. Deze overgangssituatie tussen zout en zoet is karakteristiek voor deze zilverschoonverbond-vegetatie. Daarnaast vind je iets lager langs de oever volop zwanenbloem en - verrassing! - voor het eerst sinds jaren ook weer pijlkruid, een soort die zelfs in Lampernisse verre van algemeen is.

Het water zelf is eerder arm aan soorten. Dat heeft niet alleen met het reiten te maken, maar ongetwijfeld is er ook de invloed van bemesting en herbicidegebruik buiten het beschermde landschap. De waterlopen in de komgronden staan in verbinding met de grotere polderwaterlopen buiten het beschermde gebied. Ook een grote populatie karpers is vaak bedreigend voor een goed ontwikkelde waterplantenvegetatie. Toch kunnen we nog altijd gesteelde zannichellia, grof hoornblad, schedefonteinkruid, stomphoekig sterrenkroos en tenger fonteinkruid vinden, drijvend of ondergedoken in het water.

De zwanenbloem (*Butomus umbellatus*) is een prachtige moerasplant die je nog in heel wat grachten rond Lampernisse kan aantreffen. Foto via <https://pixabay.com>.

Aan de hooilandzijde van het water komen andere planten voor. Echte koekeksbloem, koninginnekruid, lidrus, moeraswalstro, oeverzegge, poelruit, riet, tweerijige zegge, waterzuring en wolfspoot staan hier op de overgang van hooiland naar water.

Opvallend is ook dat die hooilandzijde rijker is aan libellen en waterjuffers dan de andere zijde. Niet dat hier grote zeldzaamheden voorkomen, maar toch kunnen we hier makkelijk blauwe glazenmaker, bloedrode heidelibel, bruinrode heidelibel, gewone oeverlibel, grote keizerlibel, houtpantserjuffer, kleine roodoogjuffer, lantaarntje, paardenbijter en platbuik waarnemen.

De verloren eer van de graslanden

Net zoals in zowat alle andere poldergebieden in Vlaanderen werd de typische flora van Lampernisse grotendeels teruggedrongen naar grachten en sloten. Oorzaken: bemestingsdruk

en herbicidegebruik. Al kort na de Eerste Wereldoorlog werd er frequent kalkcyanamide gebruikt. Dat is niet alleen een meststof, maar werkt ook als herbicide. Tal van kruiden verdwenen toen

GRILL ACADEMY
THE ORIGINAL BY WEBER®

NIEUW BIJ VANRAES

Alles voor uw tuin

Bij Vanraes vindt u echt alles voor de tuin! In onze ruime toonzalen kan u kiezen uit méér dan 5.000 artikelen en 30 merken.

VANRAES
alles voor tuin en landschap
www.vanraes.be

Diksmuidsesteenweg 394, 8800 Roeselare • T 051 22 20 15

al uit de grasmat. Onderschat, maar met minstens een even groot effect als het gebruik van de latere, echte herbiciden. De poldergraslanden zijn daardoor op botanisch vlak, op een paar uitzonderingen na, nog maar een schim van weleer. Kamgraslanden wijzen weliswaar nog her en der op ongescheurde, honderden jaren oude graslanden, maar de kruidenrijkdom is teruggedrongen tot de steilkantjes van de grachten en sloten.

In Ter Wissche is het niet anders. De kamgraslanden zijn verarmd, maar de oude omwallingen zijn botanisch wél nog bijzonder rijk. De gradiëntverschillen van de oude walgrachten, samen met het propere water en de trappelactiviteit van het vee, zorgen voor de grootste populatie lidsteng van de West-Vlaamse polders. Daarnaast vind je in de omwallingen ook aardbeiklaver, moeraszoutgras en ruwe bies. In de sloten in de onmiddellijke omgeving houdt de grote watereppe stand en de zwanenbloem is er nog wijd verspreid.

De omwalling Ter Wissche valt echter droog in de zomer en meer water is wenselijk. De buitenste omwalling valt zelfs nog sneller droog. Als we de omwallingen van meer water willen voorzien, dan suggereert Frans Verhaeghe twee voorstellen. Een eerste voorstel is het uitgraven van de oorspronkelijke kleine verbindingsslootjes met een nabijgelegen watervoerende sloot. Dat is alleen

aangewezen onder strikt archeologisch toezicht. De kans is reëel dat daarbij resten van sluisjes aangetroffen worden. Bij gebrek aan een strikte archeologische opvolging is het graven van een nieuw slootje op een iets verdere locatie aangewezen. De aarde van de graafwerken wordt dan best ter plaatse uitgespreid, net buiten de archeologische site.

Hoewel op Ter Wissche zelf geen bomen of struiken staan, vind je op korte afstand, langs de Visserstraat, nog enkele wilgen die onderhouden worden voor de vlechtwissen. Het zijn zogenaamde 'gele wissen' (*Salix x rubens variëteit basfordiana forma basfordiana*). Wissen dienden voor het vlechten van aardappelmanden, visfiken en allerlei andere doeleinden. De naam 'Ter Wissche' gaat zonder veel twijfel terug op dergelijke vlechtwissen.

Uit gesprekken met oudere jagers weten we dat het Leenhof Ter Wissche in de jaren vijftig en zestig, samen met de IJzerbeekgeul, de plaatsen waren in het komgrondegebied om op bokje en watersnip te jagen. Ook nu is het nog de plek om blauwborsten, grutto's, slobenden, talingen, veldleeuweriken, watersnippen, wulpen en een pak andere soorten te spotten. Door de waterrijkdom knalt het er ook van de kikkers, kleine watersalamanders en ander waterleven zoals grote spinnende watertor, tenger bootsmannetje en Europese zoetwatergarnaal (*Athaephyra desmarestii*).

Het Leenhof wijst naar de toekomst

Ook al kreeg de natuur in de polders al ferme klappen en is de botanische waarde teruggedrongen tot restgebieden en strepen water, een zone als het Leenhof Ter Wissche toont aan wat de potenties van het poldergebied zijn. Recente uitgravingen van grachten en sloten bewijzen dit.

Tal van polderwaterlopen zijn al veeltientallen jaren niet meer uitgediept en zo goed als volledig verland. Door deze terug uit te diepen (nu met de kraan, vroeger een typisch winterwerk voor de landarbeiders) brengt men terug ruimte en water in de grachten. Amper een jaar na het graven zitten ze terug vol vis en verschijnen in en langs het water weer een pak polderplanten.

Een gebied als Het Leenhof wijst vandaag, meer dan 1.000 jaar na de eerste bebouwing, de weg naar wat er was en wat er terug kan komen. Het verder uitbouwen van de natuurkernen en het gefaseerd uitgraven van de verlande waterlopen blijven voor de Vlaamse overheid (ANB) de belangrijkste opdrachten in de komgronden van Lampernisse. Als de goeie wil blijft, krijgen Lampernisse en de ruimere Westkustpolders een mooie toekomst. De rijkdom van het meer dan 1.000 jaar oude Leenhof Ter Wissche bewijst dat wat er 'in de grond zit' weer ontwikkeld kan worden.

HOUT

Houthandel Carpentier

Gitsbergstraat 53
8830 Hooglede-Gits
Tel. 051 20 20 04 - Fax 051 24 59 52

BROUCKE
Kachel & SpeksteenCenter

Uw specialist in:
Speksteenkachels, Pelletkachels,
Gas- en houtkachels/haarden,
Uitbouw van A tot Z,...

WWW.BROUCKE.BE
INFO@BROUCKE.BE

Het weidegebied ontdekken?

Door het beschermde weidegebied van Lampernisse loopt de provinciale 'Zannekinwandelroute'. Die start aan het dorpsonthaarpunt voor de kerk, waar ook infoborden staan over de geschiedenis van het dorp en het landschap.

De Zannekinwandelroute is 6,5 km lang, met de mogelijkheid ze in te korten tot zo'n 4,2 km. De route loopt langs zeer rustige wegen en paden, gedeeltelijk zelfs dwars door de hooilanden en weiden. Bij de toeristische dienst van Diksmuide en in café-restaurant Zannekin (gesloten op dinsdag) kan je de wandelkaart kopen.

In Lampernisse en omgeving zijn ook prachtige fietstochten mogelijk. Het systeem van de fietsknooppunten is hierbij zeer handig. In het dorp kan je nadien je dorst laven en iets eten in 'Zannekin'.

Tip: Het Leenhof Ter Wissche ligt langs de Vissersstraat, pal langs de uitgestippelde wandelroute. Ook de Oude IJzerbeekgeul kom je onderweg tegen.

Peter Bossu & Arnout Zwaenepoel

Bibliografie:

- Becuwe, M. & Vanhecke, L. (2011). Aanbevelingen voor het beheer van de polderwaterlopen in de Kom van Lampernisse. Historisch-ecologisch onderzoek van het beheer van polderwaterlopen vanaf 1900 tot heden. 98 + 293 + 101 p.
- Bossu P. en Zwaenepoel A., De Grote IJzerbeekgeul in Lampernisse – Oude getijdenkreek vol natuur; De Bron, 24

ste jaargang, nummer 94, zomer 2016.

- Bossu P. en Zwaenepoel A., Het Leenhof Ter Wissche in Lampernisse. Duizendjarige site met toekomst. De Bron, 23 ste jaargang, Nr 92, voorjaar 2016.
- Bossu P., Mooi Lampernisse, waar geschiedenis en natuur elkaar ontmoeten. Mens & Vogel, 53ste jaargang, nr.2. 2015.
- Inventarisatie Lampernisse 2015-2016, A. Zwaenepoel en P. Bossu.
- Verhaeghe, F. (1977). De middeleeuwse landelijke bewoningssites in een deel van Veurne-Ambacht. Proefschrift

voorgelegd tot het verkrijgen van de graad van doctor in de Letteren en Wijsbegeerte (Groep Geschiedenis). Rijksuniversiteit Gent.

- Zwaenepoel A-Verhaeghe F. (Red. 2011), De Broeken van de IJzer- en Handzamevallei. Uitg. OC-ANB, XIV + 350 p.
- Op 17 augustus 2015 hadden de auteurs in Lampernisse een uitgebreid interview met dr. prof emeritus Frans Verhaeghe en zijn opvolger Dries Tys.

FOTOCOUDENYS.BE
DE WEBSHOP MET DE BESTE WINKELSERVICE

KONING ALBERTSTRAAT 13, 8210 VELDEGEM - 050/277438
tussen Brugge en Torhout, vlakbij de kruising van E40 en E403, gratis parkeren voor de deur

Korstmossen of lichenen in je tuin (deel I)

Het blijft toch iets raars, die lichenen: een symbiotische samenlevingsvorm tussen een schimmel en een alg. Recent onderzoek wijst ook op de aanwezigheid van een gist. Bovendien geeft elke verschillende combinatie schimmel/alg een ander soort licheen. En bij welke 'groep' brengen we die lichenen onder? 95% van het organisme bestaat uit schimmel: dus best bij de zwammen!

Lichenen bestaan ook al erg lang. Reeds voor de splitsing van Amerika en Europa floreerden ze. Een groot percentage van de Noord-Amerikaanse lichenen zijn dan ook dezelfde als in Europa.

Enkele jaren terug organiseerde de Vlaamse Werkgroep Bryologie en Lichenologie (www.vwbl.org) enkele excursies in het Roeselaarse. Ook onze tuin werd letterlijk onder de loep genomen en we vonden zomaar eventjes 36 soorten. Om die variatie te begrijpen moet ik onze tuin toch even voorstellen.

Die ligt binnen de ring van Roeselare en is met zijn 27 are relatief groot voor die locatie. De tuin wordt omzoomd door een 25-tal knotwilgen van ongeveer 30 jaar oud en in de zuidwesthoek groeit een klein bosje. Boven het terras aan de westelijke zijkant van het huis vind je een overgroeide houten pergola van robiniahout. Daarnaast ligt de zitput met bakstenen metselwerk tegen een aarden wal met varens. Een steriel gazonnetje hebben we eigenlijk niet, wel een bloemrijk graslandje, enkele kleine weiden, afgeboord met kastanjehout, waarop twee Drentse heideschapen grazen en waar op verschillende hoog- en halfstambomen van appel en peer groeien. Verder vervollendigen een Engelse border, een poel, twee kleine vijvertjes en de groenten-, kleinfruit- en kruidentuin onze facetrijke tuin.

De verschillende tuindelen leveren verschillende leefomstandigheden voor lichenen, wat die 36 soorten in onze

tuin verklaart. Merkwaardig, maar uit de lichenenexcursies blijkt ook dat Roeselare, qua biodiversiteit en natuur een van de armste regio's van Vlaanderen, een gelijkwaardige lichenrijkdom bezit als andere regio's. Aangenaam om te horen! Maar een aantal soorten, vooral op boomstammen, wijzen wel op een heel sterke stikstofdepositie.

Hieronder bekijken we een aantal verschillende ondergronden en typische soorten: bakstenen muurtjes en dakpannen (zuur), dood hout (neutraal), betontegels (basisch), stammen van appelbomen en knotwilgen (basisch), en ... fotovoltaische panelen.

1. Bakstenen muurtjes en dakpannen

Op de muurtjes zitten witgrijze vlekken die zich relatief snel uitbreiden. Even de loep erbij geeft onmiddellijk een hint: een schrijfmoss. Snel wordt duidelijk dat het **Muurschrijfmoss** (*Opegrapha*

De aarden wal met varens naast de zitput (de witte vlekken op de bakstenen zijn groeiplaatsen van Muurschrijfmoss) en achter de Engelse border het huis met de zonnepanelen.

calcareo) is. De soort is zeer variabel met een dunne, witgrijze of roest-roze thallus (de 'plant' in zijn geheel) die oppervlakkig ingroeit in het substraat. De donkere apotheciën (vruchtlichamen van de schimmel) zijn onregelmatig ster-vormig vertakt.

De laatste jaren breidt ook een beker-mos sterk uit op onder andere de bo-venzijde van de bakstenen muurtjes. Waarschijnlijk verspreiden ze zich vanaf de bovenzijde van de pergolastammen waarop honderden podetiën (gesteelde vruchtlichamen) staan. De lichtgroene kleur en zeer fijne soralen (plaatsen waar 'poederkorrels' gevormd worden. Die korrels kunnen tot een nieuwe thal-lus uitgroeien.) maken de determinatie eenvoudig: **Kopjes-bekermos** (*Cladonia fimbriata*).

Op de oude Boomse pannen op de noordelijke uitbouw van het huis groei-en blauwgrijze vlekken die heel variabel zijn van kleur en vorm. Als beginnend lichenoloog kon ik de soort niet deter-mineren. Met een pan onder m'n arm trok ik enkele jaren geleden naar een van onze eerste studie- en determina-tieavonden met Hans Vermeulen. Het

verdicht: **Stofglimschotelkje** (*Lecania erisybe* (Ach.) Mudd).

2. Dood hout (o.m. kastanjehou-ten weidepalen, larixplanken, robi-niastammen en oude treinbielzen)

Licht tot matig verweerd hout draagt een schat aan lichenen, maar ik zal slechts enkele duidelijke soorten bespreken.

In de weide staat reeds tien jaar een struikvormig licheen diffuus op de plan-ken van de ruif, maar de laatste vier jaar ontwikkelden zich ook twee struikjes op de kastanjehouten paaltjes van de afslui-ting. De groengrijze bovenzijde contras-teert met de wittere onderzijde, en dat kenmerk is typisch voor het onregelma-tig en dicht vertakte **Eikenmos** (*Evernia prunastri*). De randen zijn vaak bezet met onregelmatige sorediën ('poederkorrels' die tot een nieuwe 'plant' kunnen uit-groeien). Bij takmossoorten (*Ramalina*) zijn boven- en onderkant gelijk van kleur.

Een mooi bladvormig schildmos is **Groot schildmos** (*Parmotrema chi-nense*). De heldergrijze bovenzijde steekt mooi af tegen de bruingerande zwarte onderzijde. De lobben zijn tot 2 cm breed. Witgele bolle soralen vind je

aan de rand van de lobben. Tot de ja-ren '90 vond je deze soort enkel in de kuststreek, maar ondertussen is ze een algemene epifyt ('plant' die op andere planten groeit zonder daaraan voedsel te onttrekken) geworden.

Dominant aanwezig op de larixplanken boven de ruif is **Gestippeld schild-mos** (*Punctelia subrudecta*). Grote thalli groeien ook op de hogere takken van de fruitbomen. Dit bladvormig, metallic-grijs licheen met ronde geelwitte pseudocyp-hellen (dunne plekken in de schors van het licheen) die niet veel verschillen in grootte kan je gemakkelijk herkennen. De geelgrijze soralen ontstaan op de pseudocypellen. De onderzijde kleurt rozebruin tot donkerbruin.

Het vervolg van dit artikel vind je in de juli-editie van 'de knotwilg'. In tussen-tijd organiseert Zwalimop nog enkele lichenenexcursies. Alle praktische info in de activiteitenkalender middenin dit tijdschrift, en steeds welkom om deze ondergewaardeerde organismen te le-ren kennen!

Tekst en foto's: Peter Hantson

Van boven naar onder: Muurschriftmos, Kopjes-bekermos, Stofglimschotelkje, Eikenmos, Groot Schildmos & Gestippeld Schildmos..

Natuurfotograaf Michael Parmentier

Van jongs af aan ben ik gebeten door optiek. Als klein ventje liep ik al rond met een verrekijker. Toen ik me een tiental jaar geleden aansloot bij Natuurpunt nam ik de draad weer op, en al snel was ik in de weer met telescoop, digitaal fototoestel en objectieven. Om goed met al dat materiaal te leren omgaan volgde ik enkele jaren een fotografieopleiding.

Ondertussen werk ik met RAW-bestanden (1) en gebruik ik Adobe Photoshop Lightroom voor de nabewerking. Ik ben ook gebeten door macrofotografie: ik vind het fascinerend om kleine dingen groot in beeld te brengen. Het gaat dan om millimeters,

soms zelfs om honderdsten van een millimeter. Om dat mogelijk te maken ga ik steeds verder. Ik experimenteer nu met supermacro's tussen ringen en een zelfbouw stacksysteem (2) met de daarbij horende software.

De combinatie van fotografie, natuur en techniek vind ik prachtig. Ik kan er echt van genieten om ergens op mijn eentje tegen een boom te zitten wachten tot er een ree, vos of piepklein insect voor mijn lens komt. En nu de lente voor de deur staat en er weer zoveel moois tevoorschijn komt, sta ik te popelen om mijn stacksysteem te vervolmaken... J

Michael Parmentier

(1) RAW duidt op een methode om afbeeldingen, gemaakt met een digitale camera, op te slaan. Een RAW-bestand bevat de oorspronkelijke (ruwe en onbewerkte) gegevens zoals die van de beeldsensor zijn uitgelezen. Er is een grafisch programma nodig om van de gegevens een afbeelding te maken en deze op te slaan in een daarvoor bestemd bestandsformaat, zoals JPEG of TIFF.

(2) Letterlijk vertaald betekent 'focus stacking' 'brandpunt stapelen'. Hierbij voeg je meerdere foto's met verschillende scherptediepte-instellingen samen tot één geheel scherpe foto.

Wilde chicorei (1/113sec, f 9.0, ISO 100, 125 mm)

Vrouwelijke bloeiwijze van de hazelaar (stack van 17 foto's per 0,15 mm, 0.6sec, f 4.0, ISO 100, 100 mm + tussenringen).

Pas uitgesloten libelle (1/130sec, f 9.0, ISO 200, 100 mm).

Libelle in de ochtenddauw (1/130 sec, f 9.0, ISO 200, 100mm + tussenring)

Ransuil (1/160 sec, f 2.8, ISO 800, 200mm).

De Swal: een idylle in Koekelare

Dit jaar is het precies 25 jaar geleden dat Natuurpunt Ruidenberg de Swal in beheer kreeg. Door planmatig beheer is deze oude meers van zo'n 1,56 ha omgetoverd in een hooiweide met een schat aan zeldzame bloemen. In het begin was de Swal een verruigde hooiweide met enkele pinksterbloemen. Later verschenen onder meer dotterbloem, grote ratelaar en koekoeksbloem, maar de kers op de taart is toch de gevlekte orchis.

De voorbije jaren hebben we er ook twee grote bijenhôtels geplaatst. Heel wat wilde bijen hebben de weg ernaartoe gevonden, zodat je deze prachtige

insecten van op korte afstand kan bewonderen.

Om iedereen toe te laten van al dit schoons te genieten organiseren we regelmatig geleide wandelingen, zowel voor jong als voor oud. Daarnaast maaien we in mei een slingerpad door de bloemenzee, zodat ook individuele wandelaars van dichtbij van deze pracht kunnen genieten. In Nederland worden dergelijke bloemrijke plekken voor bijen, vlinders en mensen trouwens 'idylles' genoemd. Al zeggen we het zelf: een prachtige omschrijving van De Swal.

Het hooibeheer van De Swal bracht ons heel wat bijzondere bloemen, maar tegelijkertijd werden zo ook veel wat rupsen en poppen van vlinders weggehaaid. Dat is dubbel erg omdat ons natuurgebiedje zeldzame vlinders herbergt als het bruin blauwtje, het hooibeestje en de vijflek-sint-jansvlinder. Daarom gaan we vanaf dit jaar nog een stap verder en schakelen we over op een vlindervriendelijkere beheervorm.

Door een aangepast maaibeheer willen we optimale omstandigheden creëren, zodat vlinders niet alleen de nodige ruimte krijgen om te leven, maar ook

Dirk Anseeuw met het 2e leerjaar van juf Carine uit 'De Negensprong' in Koekelare.

Reeds een tiental jaar brengt de klas in juni een lesbezoek aan de Swal. Andere gidsen vergezellen andere klassen. Foto: De Negensprong.

om zich voort te planten. Het is de bedoeling dat één derde van het gras een heel jaar onaangeroerd blijft, zodat daarin de hele cyclus van eitje over rups tot vlinder doorlopen kan worden.

In mei, juni, juli en augustus hooien we telkens een nieuwe strook gras lang het wandelpad. Zo ontstaan er zones met kort gras, zones met bloeiende bloemen waar de vlinders nectar vinden en ouder gras waar de rupsen kunnen verpoppen. Zo hopen we alle vlinders optimale kansen te geven. En door het maaibeheer oogt het gebied misschien ook wat 'properder' voor sommige wandelaars. :-)

Dit nieuwe maaisysteem heeft echter één groot nadeel: het is heel arbeidsintensief. Er komt heel wat spierkracht en zweet aan te pas. Daarom deze warme oproep naar al wie tijd heeft

en van bloemen en vlinders houdt: kom ons helpen maaien en hooien zodat de Swal nog idyllischer wordt. De wetenschappers onder ons zijn van harte welkom om de evolutie van de vlinderpopulatie van nabij te volgen.

In ruil voor al die noeste arbeid kunnen we je geen harde valuta beloven, maar wel veel leuke momenten vol echte vriendschap en rijke natuur dicht bij huis. Geïnteresseerd? Neem dan even contact op met Georges Pollentier (051/589.418).

Als dit proefproject goed uitdraait voor de vlinderpopulatie, willen we dit graag promoten en toepassen op meerdere plaatsen in ons werkingsgebied. Je hoort er zeker nog van!

Dirk Anseeuw

Begeleide wandelingen in de Swal

- Zondag 7 mei om 10.30 u. (12.00 u.)
- Vrijdag 19 mei om 19.00 u. (20.30 u.)
- Zondag 28 mei om 15.00 u. (16.30 u.)
- Zondag 18 juni om 15.00 u. (16.30 u.)

Eerst verkennen we de bloemenpracht in De Swal en daarna verkennen we het mooiste deel van de Koekelarebergwandeleroute. Bij mooi weer heb je van daar een zicht op onze kustlijn en op de West-Vlaamse 'bergen'. Aansluitend drinken we er nog eentje in de boltra.

Afspraak telkens bij café 'De Klyteput', Bergmolenweg 2 in Koekelare. Meer info bij Georges Pollentier (051/589.418).

Wanneer we nog beheerwerken of extra wandelingen organiseren, lees je dat in 'De Groene Flits' of op Facebook.

Dirk Anseeuw met het 2e leerjaar van juf Carine uit 'De Negensprong' in Koekelare. Reeds een tiental jaar brengt de klas in juni een lesbezoek aan de Swal. Andere gidsen vergezellen andere klassen. Foto: De Negensprong.

Nieuws van 'Natuurfotografen Hoge Dijken'

Begin februari kwam er eindelijk toch wat sneeuw uit de lucht vallen. In Vlaanderen stelde het allemaal niet zo veel voor, maar in de Ardennen viel er toch al gauw een veertigtal centimeter. Volgende sneeuw om vele dagjestoeristen naar de Ardeense skicentra te lokken, maar je hebt op zo'n dagen wel flink wat geduld nodig als je aan skilatten wil raken.

Er waren die dagen ook heel wat natuurfotografen op pad om de prachtige sneeuwlandschappen te fotograferen. Om in de sneeuw te fotograferen moet je wel even aandacht schenken aan de instelling van je toestel. Het meetsysteem daarvan is standaard ingesteld op 18 % grijs, wat niet geschikt is als je de sneeuw echt wit wil weergeven.

Je kan dan gaan overbelichten (2 stops) of een belichtingstrapje maken

(bracketing). Je neemt dan een aantal foto's na elkaar, waarbij de belichting in meer of mindere mate afwijkt van de door het fototoestel gemeten waarde. Dat is een mogelijkheid die nu in nagenoeg ieder toestel zit. Het werkt goed in moeilijke lichtomstandigheden waarbij de camera moeite heeft om de juiste lichtmeting toe te passen. Hou in dergelijke omstandigheden ook altijd je histogram in de gaten, dan zie je onmiddellijk of je voor de juiste belichting hebt gekozen.

Wat een schitterend zicht heb je als alles bedekt ligt met een laagje sneeuw. Je kan dan foto's nemen zonder storende achtergrond, of een eenzame boom of struik er net laten uitspringen. Ook bij het fotograferen van dieren is er altijd net dat beetje licht dat door de sneeuw wordt

weerkaatst en er zo voor zorgt dat je mooie beelden maakt.

De dieren zelf moeten bij sneeuw echter flink wat extra inspanningen leveren om aan voedsel te geraken. Vooral onze ijsvogeltjes hebben het in perioden met vorst moeilijk. Zij moeten immers elke dag één of meer visjes vangen om in leven te blijven. En toch weten ze nieuwe plaatsen te vinden waar ze anders nooit zouden komen vissen. Zo is er bij mij in de buurt een beekje waarin de riolering uitmondt, waardoor het water er net iets warmer is. En een ijsvogeltje heeft ontdekt dat er op die plaats altijd kraaivisjes (stekelbaarsjes) te vinden zijn. Hij komt dan ook meerdere keren per dag langs om te proberen een visje te verschalken. Gelukkig waren de winterse omstandigheden hier bij ons al vlug achter de rug.

Ondertussen werken we stevig door aan de voorbereiding van ons evenement '10 jaar NFHD' op 25 en 26 november van dit jaar. We willen onze leden alvast vragen om de beelden door te sturen die in onze digitale projecties zouden moeten komen. En voor het thema '1 minuutje natuur' zoeken we telkens een 15-tal foto's van eenzelfde onderwerp in de natuurfotografie. Verder zoeken we ook beelden voor de portfolio's van onze leden, namelijk de beelden die de voorbije 5 jaar werden geselecteerd. En ten slotte gaan we de digitale projecties ook combineren met muziek en tekst. We zitten op schema, maar hebben nog heel wat werk voor de boeg.

Freddy Cordy

Baraque Michel in de sneeuw. Gegevens: Nikon D7100, lens 18-200 mm, f 8, snelheid 1/400 s, iso 400.

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw is een regionaal samenwerkingsverband tussen 4 Natuurpuntafdelingen, 2 Natuurpuntkernen, 2 onafhankelijke verenigingen en een aantal werkgroepen. 'De knotwilg' is het kwartaaltijdschrift van onze vereniging.

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

- Secretariaat & zetel NP MWV
- Adres: Torhoutstraat 66, 8810 Lichtervelde
- Tel. secretariaat: 051/700.695
- Tel. voorzitter: 051/589.418
- E-mail secretariaat: peter.lemmens@natuurpunt.be
- E-mail voorzitter: pollentier.georges@outlook.com
- Het secretariaat is in principe alle weekdays open van 9 - 12 u. en 13 - 16 u., maar neem zo mogelijk vooraf contact op om verrassingen te vermijden. Andere dagen en uren op afspraak.
- Rek. nr.: BE22.7380.1475.6247.
- Website: www.natuurpunt.be/natuurpunt-midden-west-vlaanderen

Aangesloten natuurverenigingen

Natuurpunt Gistel-Oudenburg

Koenraad Blontrock (059/250.697 - koenraad.blontrock@gmail.com).
Rek. nr.: BE64.5230.4522.8852

Natuurpunt Mandelstreek

(Hooglede - Roeselare - Ledegem - Moorslede - Staden)
Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be).
www.natuurpuntmandelstreek.be
Rek. nr.: BE51.9799.6273.0762

Natuurpunt kern de Reiger (Moorslede)

Jean-Pierre Vandamme (051/771.213 - jeanpierre vandamme@skynet.be).
Rek. nr.: BE82.4664.3681.6168

Natuurpunt kern Groot-Staden (Staden)

Ivan Bruneel (0496/365.628 - natuurpuntgrootstaden@gmail.com).
Rek. nr.: BE76.7512.0797.3595

Natuurpunt Ruidenberg (Ichtegem - Koekelare - Kortemark)

Georges Pollentier (051/589.418 - Pollentier.georges@outlook.com)
www.natuurpunt.be/natuurpunt-ruidenberg
Rek. nr.: BE98.4738.0812.0293

Natuurpunt Torhout

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be)
www.natuurpunt.be/natuurpunt-torhout
Rek. nr.: BE12.4738.0812.0192

Ruimte (Diksmuide)

Jef Dumoulin (051/500.866 - jef.dumoulin@skynet.be)
Rek. nr.: BE47.0680.6704.2080

Vrienden van de Hoge Dijken (Oudenburg)

Freddy Cordy (059/265.162 - cordy.freddy@skynet.be)
www.hogedijken.be
Rek. nr.: BE82.0682.0550.8368

Aangesloten thematische werkgroepen

Amfibieënwerkgroep (NPM)

Martine Lakiere (0479/780.002 - martine.lakiere@telenet.be)

Beheerteam Torhout (NPT)

Roney Debaille (050/214.574 - rdebaille@gmail.com)

Fotowerkgroep Mandelstreek (NPM)

Johan Hanssens (051/309.199 - johanhanssens@fulladsl.be)

Natuurfotografen Hoge Dijken (VHD)

Patrick Pottier (059/709.604 - patrick.pottier@telenet.be)
www.nfhd.be

Steenuilwerkgroep Mandelstreek (NPM)

Ludo Momerency (051/225.280 - steenuilwerkgroep@natuurpuntmandelstreek.be)

Vogelwerkgroep Hoge Dijken (VHD)

Dirk Peene (059/267.802 - dirk.peene@eandis.be)

Natuurwerkgroep Torhout

(amfibieën, reptielen, vogels, zoogdieren - NPT)
Geert Carette (050/215.483 - geert.carette@skynet.be)

Werkgroep Trage Wegen (NPT)

Roney Debaille (050/214.574 - rdebaille@gmail.com)

Zoogdierenwerkgroep (NPM)

Michael Parmentier (0483/638.090 - michael.parmentier@hotmail.com)

Zwalimop (zwammen, lichenen, mossen, planten - NPM)

Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be)

Natuurgebieden

Bourgognepolders (Oudenburg)

Dirk Anseeuw (051/581.122 - dirkanseeuw@hotmail.com)

Groenhove (Torhout)

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be)

Kleiputten (Rumbeke)

Piet Desmet (051/225.852 - natuurmandelstreek@gmail.com)

Moerasje (Torhout)

Roney Debaille (050/214.574 - rdebaille@gmail.com)

Snipgate (Gistel)

Koenraad Blontrock (059/250.697 - koenraad.blontrock@gmail.com).

Swal (Koekelare)

Georges Pollentier (051/589.418 - Pollentier.georges@outlook.com)

Zwaanhoek (Oudenburg)

Marc Deknock (059/265.068 - marc.deknock@telenet.be)

Lid worden?

Een lidmaatschap kost 27 euro en als lid krijg je 4 x per jaar 'de knotwilg' én het 'Natuurblad' in je bus. Als extraatjes ben je verzekerd tijdens alle Natuurpunt-activiteiten én krijg je korting in de Natuurpuntwinkel en bij tal van partners. Wie voor het eerst lid wordt, krijgt een welkomstpakket met o.m. de prachtige Natuurpunt fiets- en wandelgids.

Woon je in Gistel, Hooglede, Ichtegem, Koekelare, Kortemark, Ledegem, Moorslede, Oudenburg, Roeselare, Staden of Torhout? Schrijf dan 27 euro over naar rek. nr. BE17.2300.0442.3321. Of bespaar Natuurpunt een hoop administratieve kosten door een domiciliëringsoverdracht in te vullen op www.natuurpunt.be > lid worden.

Woon je in een andere gemeente? Neem dan contact op met het secretariaat.

Abonnement?

Ben je al lid van een andere Natuurpuntafdeling, dan kan je ook een abonnement nemen op 'de knotwilg' alleen. Schrijf 10 euro over naar rekeningnummer BE22.7380.1475.6247 en vermeld daarbij 'abonnement DK'.

Digitale nieuwsbrief 'De Groene Flits'.

Neem contact op met het secretariaat.

Redactieraad en eindredactie

Raad van bestuur & secretariaat.

Vormgeving en druk

Drukkerij Printea, Bruggestraat 113, 8820 Torhout
'de knotwilg' wordt gedrukt op 100% gerecycleerd papier (Circle FSC).

Opplage

2.820 exemplaren

Steun onze projecten

Storten kan op rekeningnummer BE56.2930.2120.7588 van Natuurpunt Beheer vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met de vermelding 'gift aan' en het projectnummer van jouw keuze. Voor schenkingen vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest.

BOURGOGNEPOLDER - 5554

GROENHOVE - 5580

MANDELSTREEK - 3567

SNIPGATE - 5562

ZWAANHOEK - 5539

Steenulenwerkgroep - GEW-2492 op rekeningnummer BE12.2300.5247.4592 van Natuurpunt Studie vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen.

Een ziek of gekwetst dier gevonden?

Kijk op www.voc-bulskampveld.be (VOC Beernem, tel. 050/790.959) of www.vogelopvangcentrum.be (VOC Oostende, tel. 059/806.766).

ACTIVITEITENKALENDER NATUURPUNT MIDDEN-WEST-VLAANDEREN

Activiteiten van Natuurpunt Gistel-Oudenburg, Natuurpunt Mandelstreke, Kern De Reiger, Kern Groot-Staden, Natuurpunt Ruidenberg, Natuurpunt Torhout, Ruimte Diksmuide, de Vrienden van de Hoge Dijken vzw én externen.

Datum	Uur	Activiteit
Zo. 16 apr.	9.00 u.	Weidevogels in de Bourgognepolder & Snipgate
Zo. 16 apr.	10.00 u.	Lentewandeling in 'De Kleiputten'
Ma. 17 apr.	10.00 u.	Voorjaarsbloeiërs in Groenhove
Za. 22 apr.	13.30 u.	Plantenruilbeurs & repair-café
Vr. 28 apr.	19.00 u.	Planteninventarisatie bufferbekken
Za. 29 apr.	13.30 u.	Poelenwandeling
Za. 29 apr.	14.00 u.	Op bezoek bij de imker
Ma. 1 t.e.m. Zo. 28 mei		Campagne 'Natuur in Mij' 2017
Ma. 1 mei	5.00 u.	Vroegmorgenwandeling met ontbijt
Di. 2 mei	19.00 u.	Start cursus 'Natuurverkenner Ruidenberg'
Do. 4 mei	15.00 u & 19.00 u.	Infosessie 'schenkingen en legaten'
Zo. 7 mei	10.30 u.	Wandeling in de Swal
Vr. 12 mei	19.00 u.	Avondwandeling in provinciedomein de Kemmelberg
Za. 13 mei	14.00 u.	Wandeling in 'De Vierkaven'
Zo. 14 mei	4.45 u.	Ochtendwandeling in het Polderbos met (h)eerlijk ontbijt
Vr. 19 mei	19.00 u.	Avondwandeling in de Swal
Za. 20 mei	13.30 u.	Korstmossenwandeling op het Duitse kerkhof
Zo. 21 mei	5.00 u.	Vroege vogels in 'De Vierkaven'
Zo. 21 mei	10.00 u.	Amfibieënwandeling in Groenhove
Zo. 21 mei	10.00 u.	Een wandeling vol leven in 'De Kleiputten'
Zo. 21 mei	10.00 u.	Maandelijkse wandeling in 'De Hoge Dijken'
Zo. 21	14.30 u.	Landschapswandeling van Stampkot naar 's Graveneik
Zo. 21 mei	namiddag	Wandeling in de Gulke Putten
Van Do. 25 tot Zo. 28 mei		Natuurvierdaagse naar de Eifel
Za. 27 mei	10.00 u	Wandeling van Leffrinckoucke naar De Panne
Zo. 28 mei	vanaf 13.00 u.	'Dag van het Park' in 'De Krekemeersen'
Zo. 28 mei	vanaf 14.00 u.	'Dag van het Park' in de oude begraafplaats
Zo. 28 mei	15.00 u.	Wandeling in de Swal
Vr. 2 jun.	19.30 u.	Avondwandeling 'Gulke Putten'
Za. 3 jun.	vanaf 13.30 u.	Bijennamiddag in het Sterrebos
Za. 3 jun.	vanaf 14.00 u.	Nestkastenactie in Mariënstede
Zo. 4 jun.	vanaf 10.00 u.	Nestkastenactie in Mariënstede
Za. 10 jun.	13.30 u.	Inventariseren poelplanten
Za. 10 jun.	14.00 u	.Workshop 'insecten eten'
Zo. 11 jun.	9.00 u.	Combi-fietsexcursie 'Storoute'
Zo. 18 jun.	10.00 u.	Gonzenden gidsbeurt in 'De Kleiputten'
Zo. 18 jun.	10.00 u.	Maandelijkse wandeling in 'De Hoge Dijken'
Zo. 18 jun.	14.30 u.	Dorpswandeling in Beveren-aan-de-IJzer
Zo. 18 jun.	15.00 u.	Wandeling in de Swal
Za. 24 jun.	9 u. & 13.30 u.	Op stap met Natuurpunt Poperinge
Za. 24 jun.	13.30 u.	Korstmossenwandeling in het kasteelpark
Zo. 25 jun.	9.00 u.	Werkdag in het Groenhovebos
Zo. 2 jul.	9.15 u.	Planten in de Zwinduinen
Wo. 5 jul.	19.30 u.	'Ontdek-je-Plekje'-natuurwandeling: de vallei van de Mouwbeek
Zo. 9 jul.	14.00 u.	Zwaluwenfietstocht in Vijfwegen
Zo. 13 aug.	6.30 u.	Paris à Velo

Verdere info en praktische afspraken vind je middenin deze 'knotwilg'.
De laatste info & eventuele wijzigingen vind je terug in onze gratis maandelijkse nieuwsbrief 'De Groene Flits'.
Geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar peterlemmens@natuurpunt.be.